

SULDAL KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: tysdag 25. april 2017
Tid: kl. 10.00
Stad: Suldal kommunehus

Forfall melder du til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 53 eller mobil/sms 959 86 977, e-post: post@kontrollutvalgene.no

Ved forfall blir varamedlemmer kalla inn særskilt. Medlemmer som meina seg ugilde, må gi melding om dette slik at varamedlemmer kan innkallast. Sakskartet vil bli lagd ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sende til medlemmer/varamedlemmer.

Rådmannen er invitert i sak 09/17

SAKLISTE:

07/17 Godkjenning av protokoll frå møte 16.02.17

08/17 Referat- og orienteringssaker 25.04.17

09/17 Suldal kommune – uttale til årsrekneskapen for 2016

10/17 Suldal elverk KF – uttale til årsrekneskapen for 2016

11/17 Tinging av forvaltningsrevisjonsprosjekt – «Innsparing, effektivisering og forenkling»

Ymse

Aksdal, 18.04.17

Vanja Ignjatich (sign.)
Kontrollutvalsleiar

Odd Gunnar Høie
Utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Rådmann (invitert i sak 09/17)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	25.04.17	07/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 16.02.17

Vedlegg: protokoll frå kontrollutvalsmøte 16.02.17

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 16.02.17 ligg ved saka til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leiar i etterkant av møtet og oversendt kommunen.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 16.02.17 blir godkjent slik han ligg føre.

Aksdal, 18.04.17

Odd Gunnar Høie

Rådgjevar/utvalssekretær

SULDAL KONTROLLUTVAL

PROTOKOLL

Torsdag **16. februar 2017** blei det halde møte i Suldal kontrollutval under leing av leiar Vanja Ignjatic.

MØTESTAD:	Suldal kommunehus, formannskapssalen
MØTESTART-MØTESLUTT:	kl. 10.00 – 12.00
MØTANDE MEDLEMMER:	Vanja Ignjatic (H), Eldbjørg Sivertsen (Krf) Tormod Skeie (SV) og Otto Underbakke (H)
FORFALL:	Berit Myrland (SV)
MØTANDE VARAMEDLEM:	Silje Helen Færøy (AP)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgjevar Odd Gunnar Høie, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ REVISJONEN MØTTE:	Forvaltningsrevisor Frode K. Gøthesen, Rogaland Revisjon IKS
ANDRE SOM MØTTE:	Rådmann Øyvind Valen til og med sak 3 og presse
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:

SAK 01/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL 10.11.16

Sekretariatet si innstilling:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 10.11.16 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Utvalet hadde ingen merknader til protokollen.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17:

Protokoll frå møte i kontrollutvalet 10.11.16 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 02/17 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 16.02.17

1. Statusoversikt pr. februar 2017
2. Haustkonferansen i Sandnes 17.11.16 – evaluering/oppsummering
3. Rapport frå NKRF-konferansen - evaluering/oppsummering
4. Tertialrapport pr. 31.12.16 frå Rogaland Revisjon IKS
5. Oversikt over statlege tilsyn i 2017 – frå Fylkesmannen i Rogaland
6. Tilsyn med samfunnstryggleik og beredskap – rapport frå Fylkesmannen
7. Årsrapport 2016 - skatteoppkrevjaren i Suldal kommune
8. Protokoll frå representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 16.12.16
9. «Travle kontrollutvalg» – Kommunal rapport 26.01.17
10. Nye maler for normalberetninger 2016 – Informasjonsskriv 8/2016 frå NKRF

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Leiar gjorde greie for sakene. E. Sivertsen fortalte frå konferansen i Sandnes. Foredraga om varslings og korrupsjon hadde vore særskilt interessante. Sekretær fortalte frå ein interessant og lærerik konferanse i regi av NKRF på Gardermoen. Frå Suldal hadde Berit Myrland deltatt. Tema hadde mellom anna vert om sosial dumping og arbeidskriminalitet, varslingssak i Tromsø og korrupsjonsaka i Drammen kommune.

Utvalet hadde ingen særskilte merknader til referatsakene.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17:

Referatsakene 1 – 10 blir tatt til orientering.

SAK 03/17 FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT – «PLEIE OG OMSORG»

Sekretariatet si innstilling:

1. Suldal kommunestyret har merka seg det som kjem fram i Rogaland Revisjon IKS sin rapport «Pleie og omsorg» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Forvaltningsrevisor Gøthesen presenterte rapporten. Han gjorde greie for bakgrunn for rapporten, mandat, føremål, hovudfunn og revisor sine vurderingar. Han forklarte om revisjonen sine tilrådingar.

Medlemmene kommenterte og drøfta innhaldet i rapporten.

E. Sivertsen var fornøyd med rapporten. Ho meinte den samsvarte med bestillinga og gav gode innspel til det vidare arbeidet. T. Skeie meinte at konklusjonane viste mellom anna at det var høgt nivå på tenestene, som var ønskja politisk, men at det ikkje var noko sløsing.

S. H. Færøy var kritisk til at rapporten var mykje oppramsing av KOSTRA- tal. Ho sakna djupare analyser og vurderingar, særskilt vurderingar av kvaliteten på tenestene. Fleire i utvalet tok også til ordet for at kvaliteten på tenestene ikkje var gitt nok merksemd.

Revisor svara på spørsmål om mellom anna kvalitetsvurderingar. Det var vanskeleg å vurdere kvalitet og få faktorar å nytta. Han peika også på det ikkje var blitt gjennomført ei brukarundersøking slik som kommunen hadde planer om i 2016.

Rådmannen kommenterte rapporten. Han ville arbeide vidare med tilrådingane og nytta rapporten i det vidare arbeidet med å planlegge den framtidige organiseringa av sektoren.

Utvalet støtta framlegget til innstilling og var nøgd med revisor sine tilrådingar.

Leiar takka revisor for presentasjonen og for godt arbeid med rapporten.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17 og innstilling til kommunestyret:

- 1. Suldal kommunestyret har merka seg det som kjem fram i Rogaland Revisjon IKS sin rapport «Pleie og omsorg» og tek denne til orientering.*
- 2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.*
- 3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.*

SAK 04/17 VAL AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet si innstilling:

Suldal kontrollutval ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll av «xxxxxx» i neste møte.

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Leiar innleia. På spørsmål frå utvalet opplyste sekretær at han ikkje var kjent med at det var tatt initiativ for selskapskontroll av noko interkommunalt selskap.

Utvalet var samd om å følgja prioriteringslista for forvaltningsrevisjon og prosjektet nr. 2 om «Innsparing, effektivisering og forenkling».

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17:

Suldal kontrollutval ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll av «Innsparing, effektivisering og forenkling» i neste møte.

SAK 05/17 ÅRSMELDING FOR KONTROLLUTVALET 2016

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet godkjenner årsmeldinga for 2016 (med eventuelle endringar som kjem fram i møtet).

Suldal kommunestyre tek årsmeldinga for 2016 frå kontrollutvalet til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Leiar orienterte kort om saka og gav uttrykk for at det var ein innhaldsrik årsrapport.

Utvalet slutta seg til innhaldet, slik det var lagt fram.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17:

Kontrollutvalet godkjenner årsmeldinga for 2016.

Innstilling til kommunestyret:

Suldal kommunestyre tek årsmeldinga for 2016 frå kontrollutvalet til orientering.

SAK 06/17 ENDRA MØTEPLAN FOR 2017

Sekretariatet si innstilling:

Kontrollutvalet i Suldal vedtar å endra vedtatt møteplan for 2017 med følgjande endring:

ny dato blir tysdag 25.04.17 (27.04.17 utgår).

Handsaming i kontrollutvalet 16.02.17:

Utvalet slutta seg til framlegget.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 16.02.17:

Kontrollutvalet i Suldal vedtar å endra vedtatt møteplan for 2017 med følgjande endring:

ny dato blir tysdag 25.04.17 (27.04.17 utgår).

YMSE

Leiar syntte til reglane i kommunelova § 31 nr. 4 om omsyn til personvern og ønskte at **møtet blei lukka**. Utvalet vedtok samrøystes at møtet blei lukka.

Sak frå innbyggjar

Utvalsleiar orienterte. Ho var blitt kontakta av ein innbyggjar om ei klage på helse- og omsorgstenesta. Medlemmene drøfta saka og meinte den ikkje var innafor utvalet sitt mandat. Sekretær vart beden om å skriva eit svarbrev der det vert synt til klageordningar, som fylkeslegen og pasientombodet.

Neste møte: 25.04.17, kl. 10.00

Sand/Aksdal, 16.02.17

Vanja Ignjatic
Leiar

Odd Gunnar Høie
Kontrollutvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	25.04.17	08/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 25.04.17

- 11. Statusoversikt pr. april 2017
- 12. K-styrevedtak 21.03.17, sak 24/17 – forvaltningsrevisjonsrapport «Pleie og omsorg»
- 13. Velkommen som ny medeier! Frå Rogaland Revisjon IKS v/Aarrestad
- 14. Kontrollrapport 2016 vedrørende skatteoppkrevarfunksjonen for Suldal kommune
- 15. Representantskapsmøte 24.04.17 – Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
- 16. Representantskapsmøte 24.04.17 – Rogaland Revisjon IKS (utan vedlegg)
- 17. Representantskapsmøte 27.04.17 - Ryfylke Miljøverk IKS (utan vedlegg)
- 18. Representantskapsmøte 27.04.17 – Interkommunalt arkiv Rogaland IKS
- 19. Representantskapsmøte 28.04.17 – Haugaland Vekst IKS
- 20. Representantskapsmøte 24.05.17 – Krisesenter Vest IKS (utan vedlegg)
- 21. Årsmøte 08.06.17 - Ryfylke IKS (utan vedlegg)
- 22. «Barnevern» - skriv frå FKT av 03.04.17
- 23. Svarbrev av 22.02.17 - vedk. vedtak i kontrollutvalet 16.02.17

Saksorientering:

Sakene blir lagde fram for kontrollutvalet til orientering.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Referatsakene 11 – 23 blir tatt til orientering.

Aksdal, 18.04.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

Kontrollutvalet - statusoversikt april 2017

Saker frå bestilling til handsaming i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Innsparing, effektivisering og forenkling	25.04.17	200 timar	Prosjektplan er ferdig		
Selskapskontroller					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
Pleie og omsorg	15.09.16	16.02.17	21.03.17	Februar 2018	

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Følgd opp i KU/KST	Merknader
Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019	23.09.15	26.04.16	14.06.16		
Plan for selskapskontroll 2016-2019	23.09.15	15.09.16	18.10.16		
Barnevernet i Suldal	14.11.12	23.05.13	18.06.13	13.02.14	
Styring av byggeprosjekt	14.11.12/ 25.04.13	21.11.13	04.02.14	11.02.15/ 19.05.15	
Arbeidsgjeverrolla	21.11.13	19.06.14	09.09.14	29.04.15/ 19.05.15	
Plan- og byggesaker	19.06.14	11.02.15	17.03.15	28.01.16	
Legetenesta i Suldal kommune	11.02.15	23.09.15	03.11.15	15.09.16/ 13.12.16	
Selskapskontroller					

023/17: VAL AV REPRESENTANT OG VARAREPRESENTANT TIL REPRESENTANTSKAPET I ROGALAND REVISJON IKS

Valnemnda si innstilling

1. Som representant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert vald.....
2. Som vararepresentant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert vald.....

21.03.2017 KOMMUNESTYRET

Valnemnda si innstilling framlagt i møtet:

1. Som representant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert ordførar Gerd Helen Bø vald
2. Som vararepresentant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert varaordførar Kari Vaage Gjuvsland vald

Røysteresultat:

samrøystes vedtak i samsvar med innstillinga

K - 023/17:

1. Som representant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert ordførar Gerd Helen Bø vald
2. Som vararepresentant til representantskapet til Rogland Revisjon IKS vert varaordførar Kari Vaage Gjuvsland vald

024/17: FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - PLEIE OG OMSORG

Kontrollutvalet si innstilling

1. Suldal kommunestyret har merka seg det som kjem fram i Rogaland Revisjon IKS sin rapport «Pleie og omsorg» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

21.03.2017 KOMMUNESTYRET

Rådmannen ser til at standardisert brukarundersøking om dagens tilbod blir gjennomført våren 2017 - heimetenesten og sjukeheimen.

Røysteresultat:
samrøystes vedtak i samsvar med innstillinga.

K - 024/17:

1. Suldal kommunestyret har merka seg det som kjem fram i Rogaland Revisjon IKS sin rapport «Pleie og omsorg» og tek denne til orientering.
2. Rapporten vert oversendt til rådmannen for vidare oppfølging av rapporten sine tilrådingar.
3. Rådmannen gjer tilbakemelding til kommunestyret via kontrollutvalet om oppfølging av rapporten innan 12 månader etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Fra: Cicel T. Aarrestad
Sendt: 13.03.2017
Til: Øyvind Valen
Kopi: Dagfinn Helland; Brit Ramsland Worts
Emne: Rogaland Revisjon IKS

Fra: Cicel T. Aarrestad <caarrestad@rogaland-revisjon.no>
Sendt: 13. mars 2017 16:30
Til: Øyvind Valen
Kopi: Dagfinn Helland; Brit Ramsland Worts
Emne: Rogaland Revisjon IKS

Velkommen som ny medeier!

Da har alle kommunestyre vedtatt ny selskapsavtale slik at vi kan melde inn justerte eierandeler og ny kapital til foretaksregistret. Som kjent er Suldal kommune sin andel av selskapskapitalen kr 50 000 som forfaller til betaling 31.3.2017. Bankkontonummeret vårt har dere via våre vanlige fakturaer, eller vil dere vi skal lage en faktura på dette?

Har dere valgt representant og vara til vårt representantskap? Som dere vet er det ikke mulig å nytte fullmakter for IKS etter dagens regler. Vårt første møte avholdes den 24.4.2017 kl. 13-15 hvor tema er årsregnskap 2016. Samtidig velges det nye medlemmer til styret. Det er flott hvis valgt representant får anledning til å reservere dato og vi får lagt vedkommende inn i våre oversikter med nr. og navn og personalia. Brit sjekker ut dette.

Hører fra dere.

Med hilsen
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/statsaut. revisor
Lagårdsveien 78
4010 Stavanger
caarrestad@rogaland-revisjon.no <<mailto:caarrestad@rogaland-revisjon.no>>
Tlf +47 905 79 755 eller 519 14 071

[Klikk her dersom du ønsker å motta våre nyhetsbrev](http://www.rogaland-revisjon.no/Motta-vart-nyhetssbrev.aspx)
<<http://www.rogaland-revisjon.no/Motta-vart-nyhetssbrev.aspx>>

Tenk miljø - ikke skriv ut denne om det ikke er absolutt nødvendig!

Skatteetaten

Saksbehandlar
Frode Kristiansen

Dykkar dato

Vår dato
15.02.2017

Telefon
97724008

Dykkar referanse

Vår referanse
2016/147798

Kommunestyret i Suldal kommune
Kommunehuset
4230 Sand

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 15.02.17
Journalført: 17/075/054
Arkivkode: 232

Kontrollrapport 2016 vedkomande skatteoppkrevjarfunksjonen for Suldal kommune

1. Generelt om fagleg styring og kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen

Skatteoppkrevjaren sitt ansvar og mynde følger av "Instruks for skatteoppkrevjarar" av 8. april 2014.

Skattekontoret har fagleg ansvar og instruksjonsmakt overfor skatteoppkrevjarane i saker som vedkjem skatteoppkrevjarfunksjonen, og plikter å yte rettleiing og hjelp i faglege spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å leggje til rette for best mogeleg resultat for skatteoppkrevjarfunksjonen. Grunnlaget for skattekontoret sin styring av skatteoppkrevjarfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014.

Grunnlaget for skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkrevjarfunksjonen vert utøvd tilfredsstillande i høve til gjeldande regelverk på følgjande områder:

- Intern kontroll
- Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av skatterekneskapen
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgjevarkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkrevjarfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgåvene med kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen.

2. Om skatteoppkrevjarkontoret

2.1 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkrevjarfunksjonen iht. skatteoppkrevjaren sine årsrapportar:

Tal årsverk 2016	Tal årsverk 2015	Tal årsverk 2014
1,3	1,3	1,3

Postadresse
Njøsavegen 2

6863 Leikanger
skatteetaten.no/sendepost

Besøksadresse
Sjå www.skatteetaten.no eller
ring gratis 800 80 000
Org. nr.: 991733108

Sentralbord
800 80 000
Telefaks
51 91 73 01

3. Måloppnåing

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatterekneskapen for Suldal kommune viser per 31. desember 2016 ein skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorane (etter frådrag for avsetjing til margin) på kr 526 684 179 og uteståande restansar² på kr 2 914 206, av dette krav stilla på vent kr 355 663. Skatterekneskapen er avlagt av kommunen sin skatteoppkrevjar 18. januar 2017.

3.2 Innkrevjingsresultat

Vi har gått gjennom innkrevjingsresultata per 31. desember 2016 for Suldal kommune.

Resultata viser følgjande:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) førre år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlege skattytarar 2014	14,1	98,8	97,3	99,0	96,3
Arbeidsgjevaravgift 2015	82,2	100,0	99,8	100,0	99,9
Forskotskatt personlege skattytarar 2015	28,5	99,9	99,0	100,0	99,4
Forskotttrekk 2015	191,3	100,0	99,9	100,0	100,0
Forskotskatt upersonlege skattytarar 2015	131,0	100,0	99,8	100,0	99,9
Restskatt upersonlege skattytarar 2014	11,3	100,0	99,0	100,0	99,2

3.3 Arbeidsgjevarkontroll

Skatteoppkrevjaren for Suldal kommune er tilslutta kontrollordninga Haugaland interkommunale arbeidsgiverkontroll.

Resultat for kommunen per 31. desember 2016 viser i følgje skatteoppkrevjaren sin resultatrapportering:

Tal arbeidsgjevarar	Minstekrav tal kontrollar (5 %)	Tal utførte kontrollar i 2016	Utførte kontrollar 2016 (i %)	Utførte kontrollar 2015 (i %)	Utførte kontrollar 2014 (i %)	Utført kontroll 2016 region (i %)
182	9	10	5,5 %	5,8 %	5,2 %	4,6 %

4. Kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen

Skattekontoret har i 2016 gjennomført kontorkontroll av skatteoppkrevjarkontoret for områda intern kontroll, skatterekneskap, innkrevjing og arbeidsgjevarkontroll.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorane

² Sum opne (ubetalte) forfalne debetkrav

5. Resultat av utført kontroll

- **Intern kontroll**

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at skatteoppkrevjaren sin overordna interne kontroll i det alt vesentleg er i samsvar med gjeldande regelverk.

- **Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av skatterekneskapen**

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at rekneskapsføringa, rapporteringa og avlegginga av skatterekneskapen i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk og gjev eit rettvisst uttrykk for skatteinngangen i rekneskapsåret.

- **Skatte- og avgiftsinnkrevjing**

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfølginga av restansane i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk.

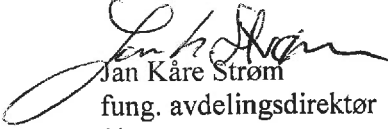
- **Arbeidsgjevarkontroll**

Basert på dei kontrollane som vi har gjennomført, finn skattekontoret at utføringa av arbeidsgjevarkontrollen i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk og vert utført i tilstrekkeleg omfang.

6. Ytterlegare informasjon

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlingar for 2016 verken gjeve pålegg eller tilrådingar.

Venleg helsing

Jan Kåre Strøm
fung. avdelingsdirektør
Skatt vest

Oddmund Midtbø
seniorrådgjevar

Kopi til:

- Kontrollutvalet for Suldal kommune
- Skatteoppkrevjaren for Suldal kommune
- Riksrevisjonen

Representantskapsmøte Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

mandag 24. april 2017 kl. 17.00

Sted: Tysvær rådhus – kantinen v/hovedinngang
Servering: Enkel
Forfall meldes til: Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 52 75 73 50 eller
Mobil 95 98 69 79 post@kontrollutvalgene.no

Det ønskes tilbakemelding fra hver enkelt representant om de har anledning til å møte eller om de må melde forfall. Vi imøteser svar **innen 15. april**, slik at evt. vararepresentanter kan varsles.

Da enkelte representanter har lang reise før og etter møtet, er det viktig at møtet er beslutningsdyktig, dvs. at minst to tredjedeler av representantene er til stede.

Til behandling foreligger:

- 1/17 Godkjenning av innkalling og saksliste
- 2/17 Godkjenning av protokoll fra representantskapsmøtet 25.04.16
- 3/17 Godkjenning av styrets beretning og årsmelding 2016
- 4/17 Godkjenning av årsregnskapet for 2016
- 5/17 Budsjett 2018
- 6/17 Økonomiplan 2018 – 2021
- 7/17 Referat- og orienteringssaker

Eventuelt

Aksdal 27.03.17

Toril Hallsjø (*sign.*)
Daglig leder

Kopi: Vararepresentanter
Medlemskommunene v/postmottak
Styret
Revisor (KPMG AS)

Sakspapirer vil bli sendt ut til medlemmene av representantskapet og deltakerkommunene **to uker før møtet**, etter at **innkalling med saksliste** er sendt med minst **4 ukers varsel** (selskapsavtalen § 10 og § 8 i lov om interkommunale selskaper).

INTERKOMMUNALT ARKIV I ROGALAND IKS

IKAs deltakere og representantskapets medlemmer

Vår ref.
17/44-4/033/7

Deres ref.

Dato:
23.03.2017

Innkalling til representantskapsmøte torsdag 27. april 2017

Representantskapet ved Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS kalles med dette inn til årsmøte:

Torsdag 27. april kl. 10:00

Sted: IKAs kontorlokaler i Bergelandsgata 30 i Stavanger. Konferanserommet i femte etasje.

Saksliste:	
01/17	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
02/17	Valg av leder og nestleder av representantskapet
03/17	Valg av referent og to representanter til å underskrive protokollen
04/17	Godkjenning av regnskap og styrets årsberetning for 2016
05/17	Godkjenning av årsmelding for 2016
06/17	Godkjenning av budsjett og tilskudd for 2018
07/17	Godkjenning av økonomiplan for perioden 2018-2021
08/17	Rogaland fylkeskommune ny deltaker i selskapet fra og med 2017
09/17	Endring av selskapsavtalen
10/17	Valg av styre for 2017/18
11/17	Valg av valgkomite for 2017/18
12/17	Innkomne saker

Det vil bli servert en enkel lunsj etter møtet.

Saker som ønskes behandlet må være tilsendt administrasjonen innen 12. april.

For at representantskapet skal være beslutningsdyktig, må minst to tredjedeler av representantene være til stede. **Vennligst gi beskjed snarest, og innen 12. april om hvem som vil representere kommunen/selskapet på møtet.** Gi også beskjed dersom representanten ikke ønsker å ha lunsj etter møtet.

Med hilsen

Ole Tom Guse
Representantskapets leder

Tor Ingve Johannessen
Daglig leder

Innkalling til møte i representantskapet for Haugaland Vekst IKS

DATO/TID: Torsdag 28.04.17

STED: Hemmingstad Kultursenter, Haugesund

TID: kl.09.00-10.00

Sakliste:

Sak 1/17: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Sak 2/17: Behandling av årsregnskap 2016

Saksdokument ettersendes etter at styret har behandlet regnskapet.

Sak 3/17 Strategidrøfting

Ole Bernt Thorbjørnsen
styreleder

K. Tormod Karlsen
Adm.dir.

Emne **SV: Barnevern**
Avsender FKT- Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>
Mottaker foreningenffb@gmail.com <foreningenffb@gmail.com>
Dato 03.04.2017 09:57

Til Foreningen Familie i barnevern

Kopi: Til alle landets ordførere og FKTs medlemmer

Haugaland
Kontrollutvalgssekretariat IKS
Mottatt dato: 30.03.17
Journalført: 17 / 122 / tha / ogh
Arkivkode: 216

Vi viser til foreningens epost «Barnevern» sendt til alle landets ordførere i begynnelsen av mars 2017.

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) er en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontroll og tilsynsfunksjon i kommuner, fylkeskommuner og Sametinget. Medlemmer er kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg (etter kommuneloven) og deres sekretariater. FKT har i dag 165 kommuner og 8 fylkeskommuner som medlemmer, samt 22 kontrollutvalgssekretariater, som betjener mer enn 200 av landets kommuner og fylkeskommuner. For nærmere informasjon viser vi til våre nettsider: www.fkt.no.

I foreningens henvendelse til landets ordførere rettes det søkelys på et viktig tema, og kommunenes kontrollutvalg omtales en del i denne forbindelse. FKT ønsker å knytte noen kommentarer til denne omtalen, da vi oppfatter en viss begrepsforvirring knyttet til hva som er oppgaver for kontrollutvalget. Kommunens kontrollutvalg er opprettet med hjemmel i kommuneloven og ikke med hjemmel i Lov om barneverntjenester. Det folkevalgte organet kommunen kan (ikke må) opprette med hjemmel i Lov om barneverntjenester § 2 bli gjerne kalt et klientutvalg. Dette kan tillegges oppgaver etter barnevernloven og behandle enkeltsaker innenfor denne lovens virkeområde, slik det er beskrevet i barnevernloven § 2.

Kontrollutvalg etter kommuneloven har et annet ansvarsområde enn dette klientutvalget. Det er kommunestyret som har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten. Kontrollutvalget er kort fortalt kommunestyrets redskap for demokratisk tilsyn og kontroll for å sikre at den kommunale virksomheten, herunder barnevern, skjer i tråd med gjeldende lover og regler, kommunens egne planer og vedtak, samtidig som fokus settes på kvalitet og effektivitet i produksjonen av velferd for kommunens innbyggere. Kontrollutvalgets kjerneoppgave er å forstå det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne. Utvalget inngår som en uavhengig, folkevalgt del av kommunens egenkontroll. I tillegg kommer administrasjonssjefens interne kontroll, jf. bl.a. hvordan dette er nedfelt i barnevernloven § 2-1 med tilhørende forskrift.

For å sikre kontrollutvalgets uavhengige og objektive stilling har kommuneloven strenge valgbarhetsregler for hvem som kan sitte i utvalget. Disse er konkretisert i kommuneloven § 77 punkt 2. FKT er ikke kjent med at ikke alle kommuner oppfyller disse kravene, men vi oppfatter at denne påstanden i foreningens epost kan knytte seg til det folkevalgte organet som kommunen kan opprette etter barnevernloven § 2.

Barnevern inngår som ett av mange virksomhetsområder i kommunens forvaltning som kontrollutvalget skal føre tilsyn med. Som hovedregel utfører kontrollutvalget sine oppgaver med utgangspunkt i planer for forvaltningsrevisjon fastsatt av kommunestyret, etter innstilling fra kontrollutvalget. Disse planene blir til etter en overordnet analyse av kommunens totale forvaltning basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Gjennom planarbeidet velges de mest aktuelle områdene for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekter i inneværende kommunestyreperiode ut. Ressursene som blir stilt til rådighet for kontrollutvalget avgjør hvor mange slike prosjekter som kan gjennomføres det enkelte året og i den enkelte kommunestyreperioden. Med et slikt utgangspunkt er det ikke gitt at barnevern blir valgt ut blant de prioriterte områdene kontrollutvalget i den enkelte kommunen får i oppdrag av kommunestyret å se nærmere på gjennom forvaltningsrevisjon i hver kommunestyreperiode.

Hovedregelen er altså at kontrollutvalget arbeider planmessig. Dette er imidlertid ikke til hinder for at utvalget kan omprioritere, etter nærmere avtale med kommunestyret, hvis omstendighetene i den enkelte kommunen skulle tilsa det. Kontrollutvalgets tilsyn er systembasert, dvs. at utvalget svært sjelden vil engasjere seg i enkeltsaker, verken innenfor barnevern eller andre fagområder. Kontrollutvalget er heller ikke et klageorgan. Det er forøvrig riktig at kontrollutvalget har full innsynsrett i de saker, dokumenter mm. som de finner nødvendig for å utføre sitt arbeid.

Det er etablert et nasjonalt register over utførte forvaltningsrevisjoner i landets kommuner. Et raskt søk i dette registeret viser at det er utført ca. 200 forvaltningsrevisjonsprosjekter med barnevern som tema de siste 10 – 12 årene. Uten å ha gått nærmere inn på det, antar vi at flere av de «gjengangere» foreningen lister opp i henvendelsen til alle landets ordførere, inngår blant vurderingstemaene i mange av disse rapportene. FKT har for øvrig ingen forutsetninger for å vurdere hvorvidt dette antallet rapporter er mye eller lite i denne perioden. Som sagt baserer dette seg på konkrete risiko- og vesentlighetsvurderinger i hver enkelt kommune, hvor kommunestyret bestemmer.

Hvis det er ønskelig med mer informasjon om den kommunale egenkontrollen og systemet for kontroll og tilsyn i norske kommuner må foreningen gjerne ta kontakt. For øvrig viser vi til veilederen fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet: Kontrollutvalgsboken. Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver (2. utg., desember 2015).

Med vennlig hilsen

Benedikte Murruvik Vonen

Styreleder

M: 90 58 90 43 | benedikte.vonen@temark.no

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 403 90 775 |

www.fkt.no | www.twitter.com/FKT_no |

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Til alle landets ordførere

Foreningen Familie i barnevern er en organisasjon som bistår familier som er under barnevernet. Vi er i kontakt med flere hundre familier over hele landet, og har fått innsyn i like mange saker. Vårt mål er å arbeide for at barnevernet kan bli en etat til det beste for barna ved å følge gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Vi samarbeider også tett med bl.a. Stortingsrepresentanter, advokater og psykologer.

Dagens nyhetsbilde er preget av saker som omhandler overgrep og lovbrudd innen barneverntjenesten, noe vi i foreningen mener bør være totalt unødvendig. Det er for øvrig vi i foreningen som fikk vår kjære ordfører til å ta tak i utfordringen i egen kommune. Resultatet er dagens medieoppslag vedr. Land barneverntjeneste.

Alle landets kommuner har myndighet til å sette seg inn i barnevernets arbeid gjennom sine kontrollutvalg. Vi i foreningen har funnet ut at de færreste kommuner faktisk benytter sine kontrollutvalg i forhold til barnevernssaker.

Departementets retningslinjer i hht. kontrollutvalgets mandat kommer klart frem i Lov om barneverntjenester § 2 hvor det står: «*Kommunen skal ha internkontroll for å sikre at kommunen utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller kravet til internkontroll. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om internkontroll.*

Kommunestyret kan beslutte at oppgaver som følger av denne loven skal legges til et folkevalgt organ. Dette organet, som ikke kan være kommunestyret, skal ved behandling av klientsaker ha 5 medlemmer.»

Det er strenge krav til hvem som kan sitte i kontrollutvalgene, og det er oss kjent at ikke alle kommuner oppfyller disse kravene. Vi ønsker derfor at samtlige kommuner oppfyller de plikter som er underlagt denne lov, ved å enten regulere kontrollutvalgets medlemmer, subsidiert at kommunene oppretter eget kontrollorgan vedrørende barneverntjenesten.

Det er ordførerens ansvar å sørge for at kommunen har lovpålagt kontrollutvalg med de mandater dette medfører.

Foreningen Familie i barnevern har registrert at barneverntjenesten gjemmer seg bak taushetsplikten, også ovenfor kommunestyret, ordfører og rådmann. Departementets retningslinjer vedr. kontrollutvalg sier: «*Kontrollutvalget har en generell innsyns- og undersøkelsesrett i kommunen. Denne retten er ikke begrenset av at opplysninger er taushetsbelagte, og den gjelder opplysninger, redegjørelser eller*

dokumenter som er nødvendige for at kontrollutvalget skal kunne gjennomføre sine oppgaver. Innsynsretten omfatter også informasjon i selskaper organisert som interkommunale selskaper (IKS), styrer etter kommuneloven § 27, aksjeselskaper som er heleid av kommunen (selv eller sammen med andre kommuner) og heleide datterselskaper av IKS eller heleide aksjeselskaper. Det er kontrollutvalget som avgjør hvilke opplysninger og hvilket materiale utvalget har behov for å få tilgang til. Kontrollutvalget har en selvstendig innsynsrett som gjelder alle forhold utvalget finner nødvendig å undersøke. Kontrollutvalgets innsynsrett er uavhengig av revisors innsynsrett. Innsynsretten gjelder kontrollutvalget som organ, men kontrollutvalget kan for eksempel overlate til leder eller sekretariat å benytte innsynsretten på utvalgets vegne.»

Foreningen Familie i barnevern forventer at du som ordfører tar nødvendige grep ved å aktivt benytte kontrollutvalget i hht. barnevernsaker. På den måten kan man forebygge lovbrudd og overgrep innen barneverntjenesten, og sørge for at både barns og foreldres rettigheter blir ivaretatt.

Det bes om at det settes spesielt fokus på de funn vi har erfart er «gjengangere» i de fleste kommuner:

- Tidsfrister
- Manglende oppfølging med hht. tilbakeføring
- Manglende mulighet for barna å ha sin lovpålagte tillitsperson, og/eller manglende dokumentasjon på at dette er fremlagt.
- Formålstjenelige tiltak og tiltaksplan
- Manglende oppfølging i hht. samvær og samværsplan
- Manglende sikkerhet og lovlighet vedr. innhenting av opplysninger
- Overdreven og udokumentert assistanse fra politiet
- Den svært hyppige bruken av «henlagt med bekymring» slik at saken kan startes på nytt igjen etter 6 måneder.
- Manglende oppfølging av fosterforeldre
- Manipulasjon og endringer i tekst og datoer, dokumentfalsk.
- Manglende tilrettelegging i forhold til partsrettigheter.
- Barnevernets overdrevne aktivitet på skolene (samsvarer ikke med Opplæringsloven)
- Overdreven og ulovlig bruk av akuttiltak
- Ignorering av foreldres rett til å bytte saksbehandler
- Dokumentinnsyn
- Manglende oppfølging av det biologiske prinsipp – barn skal plasseres innad i familien/lokalmiljøet
- Manglende dokumentasjon, tiltak og reelle evalueringer før evt. omsorgsovertakelse.
- Manglende mulighet for tilkalling av vitne ved hjemmebesøk.
- Saksbehandleres bruk av telefon/SMS-tjenester til klienter utenom arbeidstid.
- Manglende skriftlige møteinnkallinger med relevant dagsorden
- Henlagte saker skal makuleres - ikke brukes som «ekstra påfyll» ved senere kontakt med bv.

Mvh

Foreningen Familie i barnevern

v/ Helene Sørbu og Eli H. Iversen

xx

Ikkje offentleg jfr. kom.loven § 31-4

Dykkar ref.

Dykkar dato

Vår ref.

17/92/33/ogh

Dato

22.02.17

VEDK. MELDING/KLAGE TIL SULDAL KONTROLLUTVAL

Me syner til din klage til leiar av kontrollutvalet i Suldal.

Utvalsleiar orienterte utvalet i møtet den 16.02.17 om din klage. Medlemmene drøfta saka. I protokollen under Ymse, er det tatt inn følgjande:

Sak frå innbyggjar

Utvalsleiar orienterte. Ho var blitt kontakta av ein innbyggjar om ei klage på helse- og omsorgstenesta. Medlemmene drøfta saka og meinte den ikkje var innafør utvalet sitt mandat. Sekretær vart beden om å skriva eit svarbrev der det vert synt til klageordningar, som fylkeslegen og pasientombodet.

Kontrollutvalet sine oppgåver er omtala i «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner». Utvalet sine primæroppgåver er å sjå til at kommunen har ein forsvarleg rekneskapsrevisjon, at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, samt andre oppgåver på eit overordna nivå knytt til systemkontroll.

Kontrollutvalet skal **ikkje vera eit klageorgan for enkeltvedtak** eller ein arena for overprøving av politiske prioriteringar som er gjort av kommunalt folkevalde organ. Utvalet har heller ikkje mynde til å fatte vedtak som bind forvaltninga.

Det er berre kommunestyret som kan påleggje kontrollutvalet oppgåver. Når det gjeld førespurnader frå andre, må utvalet sjølv vurdere om utvalet vil handsame førespurnaden eller ikkje. Om kontrollutvalet skal handsame ei sak, vil vere avhengig av om saka ligg innanfor mandatet til kontrollutvalet.

Utvalet meinte at saka di ikkje var innanfor deira mandat og at du må nytta klageretten du har til fylkeslegen og eventuelt få bistand frå pasient- og brukarombodet.

Med helsing

Kontrollutvalet i Suldal

Odd Gunnar Høie

Utvalssekretær

Vedlegg: protokoll frå møte 16.02.17

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnr.
Kontrollutvalet	25.04.17	09/17
Formannskapet	26.04.17	
Kommunestyret	09.05.17	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	212	

SULDAL KOMMUNE – UTTALE TIL ÅRSREKNESKAPEN FOR 2016

Vedlegg:

1. Framlegg til uttale frå kontrollutvalet til årsrekneskapen 2016
2. Revisjonsmelding 2016 frå Rogaland Revisjon, dagsett 11.04.17
3. Årsoppgjersnotat 2016 frå Rogaland Revisjon, dagsett 11.04.17
4. Hovudoversyn – rekneskapen 2016
5. Årsmelding for 2016 (ikkje mangfaldiggjort – eige hefte)

Innleiing:

Vedlagt følgjer signert revisjonsmelding dagsett 11.04.17 (vedlegg 2), og årsoppgjersnotat 2016, dagsett 11.04.17 frå Rogaland Revisjon IKS og framlegg til uttale frå kontrollutvalet (vedlegg 1). Årsrekneskapen og årsmeldinga for 2016 ligg på kommune sine heimesider. Forutan revisor vil rådmannen delta under handsaminga av saka.

Bakgrunn:

Det går fram av føreskrift om kontrollutval § 7 at kontrollutvalet skal gi uttale om årsrekneskapen:

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet / kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Det er ikkje eit krav om at kontrollutvalet handsamer årsmeldinga, men denne skal følgje med som sakstilfang til saka, og det skal merkast om det er vesentlege avvik mellom årsmeldinga og rekneskapen.

Kommunestyret skal vedta både årsrekneskap og årsmelding i same møte. Årsrekneskapen skal vedtakast etter innstilling frå formannskapet. Om årsrekneskap og årsmelding (for kommuner og fylkeskommuner) står det følgjande i Forskrift om årsrekneskap og årsberetning § 10:

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget sjølv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsregnskapet skal være avlagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.

Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.

Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Etter forskrifta § 8 skal også kontrollutvalet sjå etter at revisjonen sine merknader (i revisjonsmelding og/eller i årsoppgjersbrev/notat) blir følgt opp.

I Forskrift om kontrollutval § 7 heiter det at kontrollutvalet skal gi uttale om årsrekneskapen før den vert vedtatt av kommunestyret. Uttalen gis til kommunestyret. Kopi av uttalen skal vera formannskapet i hende tidsnok til at det kan tas omsyn til den før dette organet gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret. Rekneskapen må derfor først leggjast fram for kontrollutvalet.

Kontrollutvalet skal og sjå til at revisors merknader i forhold til rekneskapet (årsoppgjersnotat) vert fylgt opp – dette i samsvar med Kontrollutvalsforskrifta § 8.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale:

Grunnlaget for handsaminga i kontrollutvalet er den avlagde årsrekneskapen og notar, revisjonsmeldinga, revisor sitt årsoppgjersnotat til rådmannen og rådmannen si årsmelding.

Årsrekneskapen med notar

Rekneskapen syner eit **brutto driftsresultat** (tilhøvet mellom driftsutgifter inkl. avskrivningar og driftsinntekter inkl. skatteinntekter og rammeoverføringar) på 27 mill.

Netto driftsresultat er brutto driftsresultat justert for finansinntekter og finanskostnader. Netto driftsresultat blei på 52,3 mill. mot regulert budsjett på 27,5 mill. Det utgjør 9,6 % som er godt over anbefalt nivå på 1,75 %.

Sum utgifter i investeringsrekneskapen i 2016 er på 79,3 mill. Justert for finanstransaksjonar og inntekter er finansieringsbehovet på 70,5 mill. Investeringsrekneskapen er gjort opp i balanse.

Totalt sett er rekneskapen gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk (driftsoverskot) på kr 22,1 millionar. Investeringsregnskapet er fullfinansiert og går i balanse.

Det er utarbeidd notar som gjev god informasjon og forklaring til tala i rekneskapen. For at rekneskapen skal gje brukarane så god informasjon som mogleg er det viktig at tala i rekneskapen blir supplerte med notar som tydeleg syner kva element i årsrekneskapen dei knyter seg til.

Årsmelding

Etter lova skal det leggjast fram ei årsmelding som skal gi opplysningar om tilhøve som ikkje går fram av rekneskapen og som er viktige i vurderinga av kommunen si økonomiske stoda og resultatet av verksemda, samt om andre forhold av vesentleg tyding for kommunen.

Årsmeldinga skal i følgje årsrekneskap- og årsberetningsforskrifta vere klar innan 31. mars. Det er krav om at rådmannen skriv noko om kva som er gjort eller om dei planar som er laga innanfor arbeidet med **eigenkontroll** og arbeidet med å heve **etikken** i kommunen. Det skal også skrivast noko om faktiske tilstand når det gjeld **likestilling** i kommunen.

Årsrapporten gir utfyllande opplysningar til det talmateriale som går fram av rekneskapen. Forklaringar på avvik er gjort nærare greie for i rapporten.

I årsrapporten har rådmannen kome med mellom anna følgjande kommentar om økonomien:

Økonomisk blei 2016 eit godt år. Det har vore mange mørke økonomiskyer i løpet av året, men fire ting gjer at året endar svært bra;

- *god økonomistyring i einingane*
- *svært god skatteinngang i slutten av året (både privatskatt og naturressursskatt)*
- *høge utbytte på våre verdipapir og KLP sine verdipapir*
- *samt stigande straumprisar*

Det høyrer også med i dette biletet at drifta er redusert i 2016, først og fremst gjennom at rom på sjukeheimar og omsorgsentre er stengt av og bemanninga redusert som følgje av det.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikkje påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

Revisor si revisjonsmelding

Revisjonen har lagt fram si revisjonsmelding innafor lovfastsett frist, som er 15. april. Revisor har avlagt såkalla rein melding, dvs. utan atterhald eller presiseringar.

Etter vår meining er årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunen

per 31. desember 2016, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med lov, forskrifter og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.

Meldinga frå revisor dannar grunnlaget for om den oppfølginga kontrollutvalet eventuelt må foreta i medhald av føreskrifta § 8. Kontrollutvalet må vurdere om dei vil ha tilbakemelding frå administrasjonen på merknaden i meldinga eller noko av det revisjonen tar opp i møtet.

Kontrollutvalet sin uttale

Vedlagt saka følgjer sekretariatet sitt framlegg til uttale til årsrekneskapen (vedlegg 1).

Kontrollutvalet må vurdere om det er forhold i rekneskapen dei vil kommentere i sin uttale til kommunestyret, basert på dokumenta i saka og orientering gjeve i møtet.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Suldal vedtek uttale til kommunerekneskapen for 2016 slik den ligg føre / med desse endringane / tillegg.....

Aksdal, 18.04.17

Odd Gunnar Høie

Rådgjevar/utvalssekretær

Til kommunestyret i Suldal

Kontrollutvalet sin uttale om Suldal kommune sin årsrekneskap for 2016

Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 25.04.17, sak 09/17 handsama Suldal kommune sin årsrekneskap for 2016.

Rekneskapen består av driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversyn, noteopplysningar og pliktige budsjettopplysningar.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde årsrekneskapen med notar, revisjonsmeldinga, revisoren sitt årsoppgjerdsbrev og rådmannen sin årsrapport. I tillegg har revisor og rekneskapsansvarlege supplert kontrollutvalet med munnleg informasjon om aktuelle problemstillingar under handsaminga av årsrekneskapen i kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sin uttale:

Suldal kommune sin årsrekneskap for 2016 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk/overskott på 22,1 millionar kroner.

Kontrollutvalet har merka seg at rekneskapen viser eit positivt netto driftsresultat med 52,3 millionar kroner, og at delar av dette er nytta til avsettingar.

Under tilvising til utvalet sin eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av kommunen si verksemd for 2016 og for kommunen si økonomiske stode pr. 31.12.16.

Ut over dette har kontrollutvalet ingen andre merknader til Suldal kommune sin rekneskap anna enn det som går fram av revisor sitt årsoppgjørsnotat og revisjonsmeldinga.

Sand, 25.04.17

Vanja Ignjatic
Leiar av kontrollutvalet

Kopi: Formannskapet i Suldal

Vår saksbehandler:
Tore KristensenVår dato:
11.04.2017

Vår referanse:

Side:
1 av 3Til
Kommunestyret i Suldal kommune**UAVHENGIG MELDING FRÅ REVISOR****Uttalelse om revisjon av årsregnskapet***Konklusjon*

Vi har årsrekneskapen for Suldal kommune som viser kr 382 731 939 til fordeling drift eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 22 119 976. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2016, driftsrekneskap, investeringsrekneskap, og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta per denne datoen og noter til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining er årsrekneskapen som følgjer med, gitt i samsvar med lov og forskrifter og gir ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunen per 31. desember 2016, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne under overskrifta Revisors oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen. Vi er uavhengige av kommunen slik det er krav om i lov og forskrift, og har overholdt dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Ytterlegare informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarleg for ytterlegare informasjon. Ytterlegare informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport, men ikkje årsrekneskapen og revisjonsmeldinga.

Vår uttale om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje slik ytterlegare informasjon, og vi attesterer ikkje denne informasjonen

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det oppgåva vår å lese den ytterlegare informasjonen for å vurdere om det er vesentleg inkonsistens mellom han og årsrekneskapen eller kunnskap vi har opparbeidd under revisjonen, eller om han tilsynelatande inneheld vesentleg feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den ytterlegare informasjonen inneheld vesentleg feilinformasjon, ville vi rapportert om det. Vi har ikkje noko å rapportere i så måte.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for årsrekneskapen

Administrasjonssjefen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, derunder for at han gir ei dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg. Administrasjonssjefen er også ansvarleg for slik intern kontroll han finn naudsynt for å kunne utarbeide et årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følge av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Revisor sine oppgaver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen

Vårt mål med revisjonen er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følge av feil eller misleg framferd, og å gi ei revisjonsmelding som gir inneheld vår konklusjon. Tryggande sikkerheit er ein høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon blir vurdert som vesentleg dersom han, åleine eller samla, innanfor rimeleg grenser kan forventast å påverke økonomiske avgjerder som brukarane tar basert på årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, og ISA-ane, utøver vi profesjonelt skjønn og viser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoane for vesentleg feilinformasjon i årsrekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Vi utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtere slike risikoar, og hentar inn revisjonsbevis som er tilstrekkeleg og formålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følge av misleg framferd ikkje blir avdekka, er høgare enn for feilinformasjon som skuldast feil som ikkje er tilsikta, sidan misleg framferd kan innebære samarbeid, forfalsking, bevisste utelatingar, feil presentasjonar, eller brot på interne kontrollrutinar.
- opparbeider vi oss ei forståing av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingar som er føremålstenlege etter tilhøva, men ikkje for å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll.
- evaluerer vi om rekneskapsprinsippa som er brukte, er føremålstenlege, og vurderer om rekneskapsestimata og tilhøyrande noteopplysningar som er utarbeidde av administrasjonssjefen, er rimelege.
- evaluerer vi den totale presentasjonen, strukturen og innhaldet i årsrekneskapen, og tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gir ei dekkande framstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalet og administrasjonssjefen mellom anna om det planlagde omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utvekslar også informasjon om tilhøve av betydning som vi har avdekka i løpet av revisjonen, samt om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Utsegn om andre lovmessige krav*Konklusjon om budsjett*

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen i det alt vesentlege er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikkje er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å sørgje for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Stavanger, 11.04.2017
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Til
Kommunestyret i Suldal kommune

ÅRSOPPGJERSNOTAT 2016

Innleiing

Kommunelovas reglar om tilsyn, kontroll og revisjon går fram av kommunelova kapittel 12. Revisors oppgåver følgjer av lova § 78 og eiga forskrift om revisjon i kommunar og fylkeskommunar mv., og kan oppsummerast slik:

- Gjennomføre rekneskapsrevisjon
 - ✓ Vurdere om årsrekneskapen er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk
 - ✓ Sjå etter at årsrekneskapen stemmer med budsjett eller andre gyldige vedtak
 - ✓ Vurdere om opplysningane i årsmeldinga er konsistente med årsrekneskapen
 - ✓ Vurdere om kommunen har oppfylt sine plikter med omsyn til tilfredsstillande registrering og dokumentasjon av rekneskapsopplysningar
 - ✓ Sjå etter at kommunen har ordna den økonomiske internkontrollen på ein tryggjande måte
 - ✓ Bidra til å førebygge og avdekke økonomisk utruskap og feil. Dersom økonomisk utruskap vert avdekka, skal kontrollutvalet straks få melding om det.
- Utføre forvaltningsrevisjon og selskapskontroll etter bestilling frå kontrollutvalet.

Resultata av rekneskapsrevisjonen er rapportert i vår revisjonsmelding datert 08.04.2017.

Denne rapporten gjev ei oppsummering av årets revisjon og knyter ein del merknader til den framlagte årsrekneskapen og årsmeldinga.

Den økonomiske situasjonen

Driftsrekneskapen for 2016 viser eit netto driftsresultat på 52,3 mill. kr, som svarer til 9,6 % av driftsinntektene. Budsjettert netto driftsresultat var på 27,5 mill. kr. Dette er ei auke av netto driftsresultat med 12,5 mill. kr i høve til 2015, då dette utgjorde 39,8 mill. kr eller 7,8 % av driftsinntektene.

Hovudårsaka til det gode resultatet er ei auke i høve budsjett på ein rekke inntekstpostar som sals og leigeinntekter med 3,8 mill. kr, skatt og rammetilskot med 5 mill. kr samt reduserte utgifter til pensjon med ca. 1 mill. kr og auka avkastning på dei finansielle omlaupsmidlane med 4,5 mill.kr.

Teknisk berekningsutval har gjennomført berekninger og anbefalt at netto driftsresultat i kommunesektoren minst bør utgjøre 1,75 % av driftsinntektene. Resultatet i Suldal for 2016 ligger vesentlig over dette nivået.

I 2016 er rekneskapen godskrive med ca. 7,2 mill. kr i positivt premieavvik. Tilbakeføring av fjorårets premieavvik er på ca. 8,4 mill. kr, slik at netto premieavvik/amortisering av tidligere års avvik er negativt med ca. 1,2 mill. kr. Dette påvirker netto driftsresultat tilsvarende, men er gjort opp med avsetning/bruk av disposisjonsfond slik at det ikke påvirker mindreforbruket.

Det kan være vanskeleg å samanlikne ein kraftkommune som Suldal mot måltalet på 1,75 %, då det er enkelte relativt store postar som inngår i netto driftsresultat, som ein ikkje finn i ein vanleg kommune. Dette gjeld dei inntektsførte konsesjonsavgiftene som skal brukast til særskilte føremål. I 2016 er det motteke ca. 24,9 mill. kr i konsesjonsavgifter og det er avkastning på fondsmidlene med ca. 1,2 mill. kr. Ca. 7,7 mill. kr er brukt i drift og gitt som tilskot, og ca. 18 mill. kr er overført til investeringsrekneskapen. Det resterande er satt av til fond.

Eigenkapitalen utgjør ved årets utgang 810,9 mill. kr. Det tyder at den eigenkapitalfinansierte delen av egedelane er på 43 %. Svært lite av årets investeringar blir finansiert ved bruk av lån. Av investeringar på 79,3 mill. kr er det bare 3,7 mill. kr som blei finansiert ved bruk av lån.

Den frie eigenkapitalen i form av disposisjonsfond og rekneskapsmessig mindreforbruk, er på 146,1 mill. kr. Noko av dette er allereie disponert. Det visast elles til fyldig og god omtale i årsmeldinga av både den økonomiske situasjonen og tenestetilbodet.

Kommunens eigenkontroll

Det overordna ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen ligg til kommunestyret, jf. kommune-lova § 76. Administrasjonssjefen skal i samsvar med § 23 sjå til at administrasjonen er gjenstand for tryggande kontroll, og har dermed det operasjonelle ansvaret for at interne styringsprosessar og kontrollar er etablert og at dei fungerer tilfredsstillande.

Kontrollutvalet er dei folkevalde sitt reiskap for kontroll og tilsyn, og utøvar sin kontrollfunksjon via forvaltningsrevisjon og selskapskontroll som utvalet sjølv har bestilt, i tillegg til den lovbestemte rekneskapsrevisjonen. I denne revisjonsrapporten vil resultata av desse kontrollane kort bli oppsummert. Vi vil innleiingsvis peike på at hovudføremålet med revisjonen er å vere kontrollutvalets forlenga arm idet å utøve kontroll og tilsyn. Samstundes er det vår målsetting at våre revisjonsrapporter – enten det er forvaltnings- eller rekneskapsrevisjon – skal vere til nytte for dei folkevalde så vel som administrasjonen.

Den mest sentrale delen av kommunens eigenkontroll er likevel administrasjonens interne kontroll. Denne blir omtalt nedanfor.

Rekneskapsavlegginga

Rekneskap og årsmelding er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskaps-skikk. Utkast til årsregnskap ble levert innan fristen den 15.2.2017 og årsmeldinga blei levert innan fristen den 31.03.2017.

Kommunens årsrekneskap og årsmelding gjer eit oversiktlig bilde av den økonomiske situasjon og drifta.

Rapportering med budsjettoppfølging vart lagt fram for kommunestyret 14.06.2016 (1. tertialrapport) i sak 39/16 og 18.10.2016 (2. tertialrapport) i sak 71/16. Vi har på stikkprøvebasis kontrollert at budsjettvedtak er korrekt registrert og vurdert andre budsjettendringar utan at det er avdekka feil eller avvik.

Rekneskapsrevisjon

Rekneskapsrevisjon består av ei vurdering av interne kontrollrutinar, analysar av rekneskapsinformasjon samt testar av rekneskapsopplysningar på transaksjonsnivå. Vesentlege rutinar i kommunen har blitt gjennomgått og interne kontrollar testa. Inntekter og utgifter er kontrollert på stikkprøvebasis, og alle vesentlege postar i balansen har blitt gjennomgått.

Rekneskapsrevisjonen er utført i samsvar med kommunelova med forskrift og god kommunal rekneskapskikk, inkludert internasjonale revisjonsstandardar – *International Standards on Auditing*.

Vurdering av intern kontroll

Med intern kontroll meinast i denne samanhengen alle aktivitetar som er satt i verk for å sikre at dei fastsette måla blir nådd. Ein sentral føresetnad for at den interne kontrollen skal vere tilfredsstillande, er at den er godt forankra på leiarnivå. Det er vårt inntrykk at dette er tilfellet i Suldal, noko som blant anna gjer seg utslag i god budsjettdisiplin. Alle fire rammeområda er innanfor budsjett. Budsjettoppfølging er eit av de viktigaste styringsinstrumenta ei kommuneleing har, og det er derfor særst viktig at den fungerer tilfredsstillande.

Andre viktige element i den interne kontrollen er at økonomirutinar og fullmakter er kjent i organisasjonen, og at det skapast forståing for betydinga av kontrollar i alle ledd. Oppdaterte rutineoversikter som er lett tilgjengelege, vil etter vårt skjønn bidra til å førebygge både bevisste og tilfeldige feil, samstundes som det vil sikre kontinuitet i kontrollarbeidet ved fråvær så vel som utskifting av personell.

Hovudinntrykket er at Suldal kommune i det vesentlegaste har tilfredsstillande rutinar på dei fleste områda, som lønn, kjøp av varer og tenester, inntekter frå brukarbetalingar og overføringar. På enkelte områder er dei sårbare for tap av nøkkelpersonar. Under følgjer oppsummering av dei mest sentrale kontrollane som er gjennomført i 2016.

Gjennomgang av lønn avdekka ein nytilsett kor det ikkje var lagt inn pensjonskode, og vedkommande var då ikkje innmeld i KLP. Truleg ville dette blitt avdekka i gjennomgang av den kvar-talsvise KLP rapporten. Kontroll av fast og variabel lønn avdekka at fleire timelister ikkje var attestert.

Intern kontrollen er no forbetra med ei etablert rutine med kontroll av lønnsjournal før utlønning. Vi vil også tilrå at kontrollen blir dokumentert.

Kontroll av rutine for refusjon sjukepengar avdekka ingen feil eller manglar.

Innkjøpsrutinen blir gjennomgått regelmessig av oss i samband med dei terminvise momskompensasjonskrava. Det blir avdekka enkelte feil som blir korrigert før kravet sendes inn.

Kommunen er ikkje innklaga til KOFA (Klageorganet for offentlege anskaffingar) i 2016. Våre stikkprøvekontroller av etterleving av lov om offentlege anskaffingar avdekka at det mangla protokoll i 2 av seks kontrollerte tilfelle. Det var og eit kjøp mellom kr 100 000 og kr 500 000 kor det ikkje var gjennomført konkurranse.

Salsrutinar for tekniske avgifter, eigenbetaling pleie og omsorg, foreldrebetaling barnehage, SFO og kulturskule er kontrollert utan at det er avdekka manglande utfakturering. Inntektene synast å vera fullstendige.

Kontroll av inntekter innanfor PLO visar at rutineane i all hovudsak fungerer tilfredsstillande. Det blei avdekka eit tilfelle kor ein bebuar som hadde vore på korttidsopphold over 60 døgn blei fakturert for korttidsopphold i ein månad for mykje. Etter 60 døgn skal bebuarane over på stas for langtidsopphold, kor dei betalar etter storleiken på inntekta.

Satsane for matombringning var ikkje oppdatert på kommunens heimesider med vedtekne satsar for 2016.

Kommunen har ikkje hatt gode rutinar for å halde kontroll på barn frå andre kommunar som går i barnehage i Suldal. Kommunen kan derfor ha tapt inntekter på dette. Rutinar skal vera etablert frå 2017 slik at eventuelle inntekter då kan sikrast.

Inntektene frå kino er på ca. 490 000 kr og har auka med ca. 23 000 kr i høve til 2015. Andre inntekter frå kulturhuset, som bowling og andre billettinntekter, ligg ca. 255 000 kr over nivået i 2015 og vurderast å vera fullstendige.

Inntekter frå eigenandelar og sal av materiell ved legekantoret er avstemt mot legesystemet utan at det er avdekka vesentlege avvik.

På overføringsområdet er tilskot til lag og foreiningar kontrollert utan at vi har nokre merknader. Utgiftene er omtrent likt budsjett.

Kommunen har i 2016 styrket den interne kontroll ved å endre rutine slik at dei nå innhentar sjølvmelding for å vurdere og dokumentera at brukar har rett til sosialhjelp. Pga. at rutinen er ny er den ikkje fullt ut implementert på alle klientar. Utgifter til sosialhjelp ligg noko over budsjett og fjoråret.

Kontroll av rutinar for barnevern avdekka at det ved to tilfelle mangla politiattester. Det er og enkelte mindre avvik på utbetalt lønn. Rutineane fungerer i hovudsak tilfredsstillande, men me vil anbefala at det blir etablert eit betre system for dokumentasjon av utgifter. Utgiftene til barneverne er redusert med ca. 800 000 kr. Den største reduksjonen i kostnader finner vi på utgifter til fosterheim kor reduksjonen er på 1,2 mill. kr. Utgiftene til tiltak i familien er dobla frå ca. 500 000 kr til ca. 1 mill. kr. Elles er det mindre endringar frå 2015. Utgiftene er og ca. 800 000 kr under budsjett.

På grunn av mislighetsrisiko er det anbefalt på generell basis for å ha en tilfredsstillande IK at det etablerast arbeidsdeling mellom bokføring, utbetaling og avstemming av bankar. Pga. økonomikantorets storleik vil dette vere vanskeleg å oppnå utan at det går ut over effektiviteten på kantoret. For å kompensere for manglande arbeidsdeling blir avstemming av bankar rullert på dei tilsette. I tillegg er det i 2016 innført rutine med at alle utbetalningar må godkjennast av minimum 2 personer.

Me har også i år gjennomført en overordna kontroll av IT-området. Strand, Hjelmeland, Suldal og Sauda samarbeider. Det er få endringar sidan 2015. Dette betyr at ein skriftleg katastrofeplan manglar og bør utarbeidast.

Driftsrekneskapen

Driftsrekneskapen er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 22,1 mill. kr. Inntekter og utgifter, anordningar og bruk av fond er kontrollert dels ved analytiske handlingar, dels ved stikkprøver av detaljtransaksjonar. Avdekka feil er korrigert i årsregnskapet slik at kjente feil no berre utgjer eit mindre beløp på ca. kr 135 000.

Kommunens sjølvkostområder innanfor vann, avløp feiing, oppmåling, byggesak og arealplanlegging visar eit totalt underskot på ca. 2,2 mill. kr. Det er brukt kr 415 555 frå sjølvkostfondet for avløp og kr 43 958 frå sjølvkostfondet for byggesak. Sjølvkostfondet for avløp er nå på kr 160 637 mens sjølvkostfondet for byggesak er brukt opp.

Det er ikkje tillagt renter på sjølvkostfondet i tråd med gjeldande regelverk. Det er også berekna for lite kalkulatoriske rentekostnader innanfor avløp med kr 303 583. Dette må korrigrast i 2017. Sjølvkostrekneskapen for avløp har i fleire år blitt belasta med kostnader for tøyning av kommunens egne slamavskiljarar. Dette bør og bereknast og gjerast opp mot sjølvkostfondet i 2017.

Tilskottet for ressurskrevjande tenestar er i rekneskapen estimert til kr 7 380 000. Innsendt krav etter revisjon er på kr 7 239 000. Inntektsført beløp er då kr 141 000 høgare enn innsendt krav. Avviket reknast ikkje som ein feil i regnskapet då dette var beste estimat på tidspunktet for avlegginga av regnskapet. Avviket medfører tilsvarende redusert inntektsføring i 2017.

Kommunen har etablert gode rutinar for å ta imot utskrivningsklare pasientar, og det er berre betalt for eit døgn kor kommunen ikkje kunne ta imot ein utskrivningsklar pasient.

Kommunens konsesjonsavgifter og avkastning av næringsfondet er på ca. 26,1 mill. kr. Midlane må brukast til næring eller investeringar. Kommunen har brukt ca. kr 25,7 mill. og avsatt differansen på fond. Fond for konsesjonsavgifter va per 31.12.2016 på ca. 2,85 mill. kr.

Investeringsrekneskapen

Årets investeringsutgifter er på 79,3 mill. kr mot eit budsjett på 88,2 mill. kr. Det er då gjennomført ca. 89 % av dei budsjetterte investeringane. Ubrukte lånemiddel utgjer 103,6 mill. kr pr. 31.12.2016 mot 45,5 mill. kr året før. Sjølv om utgiftene er noko under er det i 2016 ført kostnader på enkelte prosjekt utan budsjett. Investeringsbudsjettet er eit *årsbudsjett*, som inneberer at finansieringa av investeringsprosjekter som pågår over fleire år, må vedtakast på nytt kvart år

Vår gjennomgang av investeringsrekneskapen har ikkje avdekka vesentlege beløp som etter vår vurdering burde vore ført i driftsrekneskapen. Det er særleg skiljet mellom kva som er vedlikehald (som skalførast i driftsrekneskapen), og kva som er oppgradering (som skal i investeringsrekneskapen), som kan vere vanskeleg. Det kritiske punktet i denne samanheng, er at det bare er investeringsutgifter som kan finansierast med lån. Alle andre utgifter må dekkast av driftsinntektene.

Kommunen har solgt eigedommar for ca.. 6 mill. kr. Dei selde eigedommane er fjerna frå kommunens anleggsmodul. Salssummen inngår som ein del av finansieringa i investeringsregnskapet.

Manglande aktiveringar på kr 1 517 000 frå 2015 er ikkje korrigert i regnskapet for 2016. For 2016 er det aktivert eit beløp på kr 142 551 som gjaldt eit VA anlegg på Nesflaten. Dette har ingen resultateffekt og kan korrigrast saman med feil aktivering i 2015 i anleggsregisteret i 2017.

Balansen

Alle vesentlege balansepostar er verifisert per 31.12.2016. Revisjonen bygger i stor grad på kommunens egne avstemmingskontrollar. Det visast til bokføringslova § 11 som krev at alle balansepostar skal vere dokumentert, med mindre dei er ubetydelege.

I høve til kommunens finansreglement skal kursreguleringsfondet være på minimum 10 % av kommunens plasseringar i finansielle omlaupsmidlar. Kommunen har plassert ca. 107,1 mill. kr, medan kursreguleringsfondet per 01.01 var på ca. 8,6 mill. kr. Avlastningen på dei finansielle omlaupsmidlane var i 2016 på ca. 6,2 mill. kr og det er avsett ca. 2 mill. kr til kursreguleringsfondet slik at dette per 31.12.2016 var på ca. 10,6 mill. kr. Avsetninga er i tråd med finansreglementet.

Bankkontoane som tilhøyrrer RSK-fondet er no ført inn i regnskapet til kommunen og det er då ikkje fleir bankkonti som er registrert på kommunen som ikkje er med i kommuneregnskapet.

Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Kontrollutvalet gjer bestillingar av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i samsvar med plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016-2019.

Gjennom året har revisjonen levert ein overordna analyse for forvaltningsrevisjon, plan for forvaltningsrevisjon samt ein overordna analyse for selskapskontroll og plan for selskapskontroll. Eit prosjekt innan pleie- og omsorg var tilnærma ferdigstilt og blei levert på det første møtet i 2017.

Vedtak i sentrale organ er gjennomgått i løpet av året.

Attestasjonar

Vi har attestert meirverdiavgiftskompensasjonskrava for seks terminar i 2016. I tillegg har vi attestert rapporteringa av ressurskrevjande tenester, antal psykisk utviklingshemma, fleire spelemiddelrekneskap og tilskot til spesialistutdanning i allmennmedisin.

Vi har og undersøkt nokre meirverdiavgifts- og rekneskapspørsmål for kommunen.

Kommunen har uteståande spelemidlar for Nesflaten innandørs skytebane med kr 281 000, Gullingen dagsturhytte med kr 177 000 og Fjellbergskardet hoppbakke med kr 300 000.

Kommunale føretak

Suldal kommune har eit kommunalt føretak – Suldal elverk KF. Den økonomiske situasjonen for føretaket er bra. Årsoverskotet etter skatt for 2016 var på kr 11 528 576 og eigenkapitalen var på 184,2 mill. kr. Regnskapet blir handsama av styret i elverket den 18.4.2017.

Økonomisk utruskap

Revisor plikter i samsvar med revisjonsforskrifta § 4 å rapportere økonomisk utruskap til kontrollutvalet med kopi til administrasjonssjefen. Vi har verken avdekka eller fått melding om at det har vore utført slike handlingar i 2016.

Etisk reglement er vedtatt den 18.06.2013.

Betinga forpliktingar og hendingar etter balansedagen

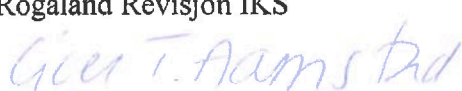
Administrasjonssjef og økonomisjef har gjennom sine underskrifter på fråsega datert 07.04.2017, stadfesta at vi har fått tilgang til alle opplysningar som er relevante for årsrekneskapen. Det er tvist om eit næringsfondslån på ca. 1,6 mill. kr som kan enda i retten. Bortsett frå dette er me ikkje kjende med at det skal føreligge forhold med verknad for årsrekneskapen som det ikkje er tilfredsstillande informert om. Kommunen er for tida ikkje involvert i rettssakar, men det føreligg nokre klagesakar som kan føre til enkelte endringar i eigedomsskatten. Det er tatt tilbørleg omsyn til denne risikoen.

Konklusjon – revisjonsmeldinga

Rekneskapen inneheld avdekka ikkje korrigererte feil på ca. kr 135 000. Bortsett frå dette har me gjennom vår revisjon oppnådd tryggande sikkerhet for at regnskapet ikkje inneheld vesentlige feil. Gjennomgang av budsjettoppfølging, årsrapport og bokføringsrutinar har heller ikkje avdekka vesentlige avvik. Vi gjev derfor ei revisjonsmelding med positive konklusjonar på alle disse områda.

Kontrollutvalet har etter kontrollutvalsforskrifta § 8 ansvaret for å sjå etter at dei merknader revisor har gjort, blir følgde opp. Dette gjeld likevel ikkje merknader om betring og effektivisering av normal drift. For 2016 er det ikkje avdekka forhold som kontrollutvalet plikter å følge opp.

Med helsing
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Tore Kristensen
Registrert revisor

Kopi:
Administrasjonssjefen i Suldal kommune

Rekneskap 2016

SULDAL
K O M M U N E

Rekneskapskjema 1A1B

Rekneskapskjema 1A

Rekneskap 2016: Budsjett (R) 2016: Budsjett (O) 2016: Rekneskap 2015:

Skatt på inntekt og formue	93 741 247	89 800 000	89 800 000	89 031 180
Ordinært rammetilskot	112 779 548	111 858 000	111 858 000	107 715 132
Skatt på eigedom	118 682 667	118 682 667	113 000 000	114 737 642
Andre direkte eller indirekte skatter	72 228 583	69 945 871	68 800 000	71 220 449
Andre generelle statstilskot	19 999 222	20 617 000	15 600 000	14 371 795
Sum frie disponible inntekter	417 431 267	410 903 538	399 058 000	397 076 198
Renteinntekter og utbytte	12 264 101	11 875 000	11 875 000	14 395 989
Gevinst finansielle verktøy	5 909 316	1 500 000	1 500 000	2 031 290
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgif	4 719 454	8 309 000	8 309 000	4 300 047
Tap finansielle verktøy	2 159 993	-00	-00	5 442 800
Avdrag på lån	15 824 750	15 093 000	15 093 000	15 002 597
Netto finansinntekter/-utgifter	-4 530 781	-10 027 000	-10 027 000	-8 318 165
Til dekning av tidligere års rekneskapsmessige	-00	-00		-00
Til ubundne avsetninger	50 373 434	51 716 224	6 238 649	24 616 787
Til bundne avsetninger	8 265 309	7 477 244	550 000	10 681 390
Bruk av tidligere års rekneskapsmessige mindr	18 758 521	18 758 521	-00	2 954 988
Bruk av ubundne avsetninger	17 878 698	20 893 698	5 020 000	22 973 759
Bruk av bundne avsetninger	9 866 677	10 058 264	5 015 167	7 655 343
Netto avsetninger	-12 134 847	-9 482 985	3 246 518	-1 714 087
Overført til investeringsrekneskapet	18 033 700	18 033 700	19 723 700	19 325 000
Til fordeling drift	382 731 939	373 359 853	372 553 818	367 718 946
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	360 611 964	373 359 853	372 553 818	348 960 425
Rekneskapsmessig meirforbruk/mindrefor	22 119 976	-00		18 758 521

Rekneskapskjema 1B

Rammeområde formannskapet

Formannskapet utgifter	71 969 949	77 234 513	88 157 915	79 122 798
Formannskapet inntekter	-11 343 739	-9 094 234	-8 311 200	-22 687 246
Netto driftsramme	60 626 210	68 140 279	79 846 715	56 435 552

Rammeområde levekårsutvalet

Levekårsutvalet utgifter	329 522 599	322 453 443	290 843 079	303 676 064
Levekårsutvalet inntekter	-88 726 209	-78 864 631	-53 729 448	-63 985 133
Netto driftsramme	240 796 390	243 588 812	237 113 631	239 690 931

Rammeområde LMT-utvalet

LMT-utvalet utgifter	76 012 344	68 761 700	63 152 712	73 425 825
LMT-utvalet inntekter	-32 770 696	-22 888 763	-20 712 240	-31 860 585
Netto driftsramme	43 241 648	45 872 937	42 440 472	41 565 240

Rammeområde prosjekt

Prosjekt integrering av flyktningar *	19 075 788	18 807 000	13 790 000	12 766 200
Utbetringstilskot	-00	55 000	55 000	500 000
Sal av konsesjonskraft, netto	-11 785 476	-11 517 411	-9 092 000	-7 249 223

Netto næringsfondet	2 113 236	2 013 236	2 000 000	-1 182 071
Netto sosiallån	183 486	-00		244 260
Amortisering Rogaland Fylke	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Eigedomsskatt Hjelmeland	7 260 682	7 300 000	7 300 000	7 089 536
Netto driftsramme prosjekt	15 947 716	15 757 825	13 153 000	11 268 702
Netto driftsramme	360 611 964	373 359 853	372 553 818	348 960 425
Sum fordelt	360 611 964	373 359 853	372 553 818	348 960 425

Rekneskapskjema 2A2B

Rekneskapskjema 2A	Rekneskap 2016:	Budsjett (R) 2016:	Budsjett (O) 2016:	Rekneskap 2015:
Investeringer i anleggsmidler	79 282 998	88 184 249	180 492 000	96 652 601
Utlån og forskutteringer	6 112 794	5 870 000	5 000 000	3 758 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 397 026	1 397 000	1 200 000	1 121 859
Avsetninger	1 690 000	1 690 000	-00	6 092 917
Avdrag på lån	469 424	610 080	325 000	1 689 836
Årets finansieringsbehov	88 952 242	97 751 329	187 017 000	109 315 213
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	-9 837 791	-21 189 066	-105 446 000	-25 905 059
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-8 704 991	-9 560 000	-7 000 000	-175 500
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 351 101	-7 744 183	-00	-7 010 614
Tilskot til investeringer	-00	-00	-00	-1 833 000
Mottekne avdrag på utlån og refusj	-4 741 658	-1 948 080	-21 227 000	-7 006 386
Andre inntekter	-7 000	-00	-00	-3 000
Sum ekstern finansiering	-31 642 542	-40 441 329	-133 673 000	-41 933 559
Overført fra driftsrekneskapet	-18 033 700	-18 034 000	-19 724 000	-19 325 000
Bruk av avsetninger	-39 276 000	-39 276 000	-33 620 000	-48 056 653
Sum finansiering	-88 952 242	-97 751 329	-187 017 000	-109 315 213
Udekket/udisponert	-00	-00	-00	-00
Rekneskapskjema 2B - investeri				
Formannskapet	5 533 759	6 558 920	7 055 000	3 730 839
Levekårsutvalet	7 262	-00	-00	23 928 116
LMT-utvalet	73 741 976	81 625 329	173 437 000	68 993 646
Sum investeringer i anleggsmidle	79 282 998	88 184 249	180 492 000	96 652 601

HOVUDOVERSIKT DRIFTSREKNESKAP

7. april 2017

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Rekneskap f år
Driftsinntekter			
Bruker betalinger	-15 290 577,57	-15 499 214	-14 763 025,04
Andre Salgs og leigeinntekter	-28 672 769,42	-25 026 033	-26 985 896,22
Refusjonar	-67 802 031,41	-50 211 849	-61 997 065,80
Rammetilskot frå staten	-112 779 548,00	-111 858 000	-107 715 132,00
Andre statlige tilskot	-19 999 221,50	-20 617 000	-14 371 795,00
Andre overføringer	-13 465 694,79	-13 452 976	-8 499 535,51
Inntekts- og formueskatt	-93 741 247,04	-89 800 000	-89 031 180,50
Eigedomsskatt	-118 682 667,01	-118 682 667	-114 737 642,16
Andre direkte og indirekte skattar	-72 228 583,00	-69 945 871	-71 220 449,00
Sum driftsinntekter	-542 662 339,74	-515 093 610	-509 321 721,23
Driftsutgifter			
Lønsutgifter	271 071 626,42	272 929 989	265 053 372,68
Sosiale utgifter	68 539 479,46	69 732 067	72 187 032,86
Kjøp av varer og tj. Som inngår i prod.	83 185 809,92	84 039 140	76 164 906,79
Kjøp av varer og tj som erstatter prod.	18 110 264,86	18 795 659	12 030 419,52
Overføringer	46 173 392,20	31 639 674	40 053 446,81
Avskrivningar	31 463 468,00	30 084 626	31 606 031,00
Fordelte utgifter	-2 859 259,11	-2 176 032	-2 370 420,22
Sum driftsutgifter	515 684 781,75	505 045 123	494 724 789,44
Driftsresultat	-26 977 557,99	-10 048 487	-14 596 931,79
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	-12 264 100,88	-11 875 000	-14 395 988,88
Gevinst finansielle instrument	-5 909 316,16	-1 500 000	-2 031 290,59
Mottekne avdrag på utlån	-3 988 337,72	-3 778 764	-5 708 519,08
Sum eksterne finansinntekter	-22 161 754,76	-17 153 764	-22 135 798,55
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostningar	4 719 454,23	8 309 000	4 300 047,21
Tap finansielle instrument	2 159 993,40	-00	5 442 800,60
Avdrag på lån	15 824 750,00	15 093 000	15 002 597,00
Sosial og næringsutlån	5 610 060,14	5 792 000	3 795 708,50
Sum Eksterne finansutgifter	28 314 257,77	29 194 000	28 541 153,31
Resultat ekst. finanstransaksjonar	6 152 503,01	12 040 236	6 405 354,76
Motpost avskrivningar	-31 463 468,00	-29 508 434	-31 606 031,00
Netto driftsresultat	-52 288 522,98	-27 516 685	-39 797 608,03
Interne finanstransaksjonar			
Bruk av udisponert fra tidligere år	-18 758 520,91	-18 758 521	-2 954 987,77
Bruk av disposisjonsfond	-17 878 698,00	-20 893 698	-22 973 759,00
Bruk av bundne fond	-9 866 676,98	-10 058 264	-7 655 343,00
Bruk av likviditetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum bruk av avsetjingar	-46 503 895,89	-49 710 483	-33 584 089,77
Overført til inv rekneskapet	18 033 700,00	18 033 700	19 325 000,00
Avsett til dekning frå tidligere år	0,00	-00	0,00
Avsett til disposisjonsfond	50 373 434,49	51 716 224	24 616 786,77
Avsett til bundne fond	8 265 308,74	7 477 244	10 681 390,12
Avsett til likviditetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum avsetjinger	76 672 442,23	77 227 168	54 623 176,89
Udisponert over-/underskot	-22 119 975,64	-00	-18 758 520,91

HOVUDOVERSIKT INVESTERING

7. april 2017

Tekst	Rekneskap	Budsjett	Rekneskap f år
HOVUDOVERSIKT			
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-5 953 182,27	-7 000 000	-175 500,00
Andre salgsinntekter	-7 000,00	-00	-3 000,00
Refusjonar	-4 110 914,40	-1 338 000	-4 498 413,00
Kompensasjon for meirverdiavgift	-8 351 101,39	-7 744 183	-7 010 614,42
Statlige overføringer	0,00	-00	0,00
Andre overføringer	0,00	-00	-1 833 000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	-00	0,00
Sum Inntekter	-18 422 198,06	-16 082 183	-13 520 527,42
Utgifter			
Lønsutgifter	673 124,45	-00	187 737,75
Sosiale utgifter	275 559,13	-00	53 561,91
Varer og tjenester i komm.eigenprod	70 878 772,04	88 085 329	89 340 687,08
Kjøp av tjenester som erstattar eigenprod.	0,00	-00	0,00
Overføringer	8 351 101,39	98 920	7 070 614,42
Renteutgifter og omkostningar	0,00	-00	0,00
Fordelte utgifter	-895 559,12	-00	0,00
Sum Utgifter	79 282 997,89	88 184 249	96 652 601,16
Finanstransaksjonar			
Avdrag på lån	469 423,93	610 080	1 689 835,72
Utlån	6 112 794,00	5 870 000	3 758 000,00
Aksjekjøp	1 397 026,00	1 397 000	1 121 859,00
Avsett til ubundne investeringsfond	1 690 000,00	1 690 000	6 060 945,70
Dekning av tidlegare års udekka	0,00	-00	0,00
Avsett til bundne fond	0,00	-00	31 971,00
Avsett til likviditetsreserven	0,00	-00	0,00
Sum Finanstransaksjonar	9 669 243,93	9 567 080	12 662 611,42
Finansieringsbehov	70 530 043,76	81 669 146	95 794 685,16
Dekka slik :			
Bruk av lån	-9 837 790,69	-21 189 066	-25 905 059,00
Salg av aksjer	-2 751 809,04	-2 560 000	0,00
Mottekne avdrag	-630 744,03	-610 080	-2 507 972,70
Overført frå driftsrekneskapet	-18 033 700,00	-18 034 000	-19 325 000,00
Bruk av disposisjonsfond	-37 586 000,00	-37 586 000	-37 424 504,76
Bruk av ubundne investeringsfond	-1 690 000,00	-1 690 000	-10 632 148,70
Bruk av bundne fond	0,00	-00	0,00
Bruk av likviditetsreserve	0,00	-00	0,00
Udekka	0,00	-00	0,00
Sum finansiering	-70 530 043,76	-81 669 146	-95 794 685,16

HOVEDOVERSIKT BALANSE

Tekst	Rekneskap 2016:	Andel	Rekneskap 2015	Andel
HOVEDOVERSIKT BALANSEREKNEKAP				
(Eigedelar, Gjeld og Eigenkapital)				
EIGEDELAR				
ANLEGGSMIDLAR	1 510 558 577,13	80	1 434 001 301,32	82
Fast eiendommer og anlegg	832 101 567,41	55	787 866 803,55	55
Utstyr, maskinar og transportmidlar	20 319 609,85	1	19 724 041,81	1
Utlån	54 881 735,87	4	50 783 164,96	4
Pensjonsmidlar	579 582 290,00	38	552 350 943,00	39
Aksjar og andelar	23 673 374,00	2	23 276 348,00	2
OMLØPSMIDLAR	375 820 254,57	20	322 476 931,19	18
Premieavvik	7 185 191,00	2	8 424 662,00	3
Kortsiktige fordringar	39 333 413,36	10	39 502 786,43	12
Aksjar og andelar	26 556 112,16	7	23 269 965,66	7
Sertifikatar	0,00	-	0,00	-
Obliqasjonar	80 498 676,89	21	79 932 833,89	25
Kasse, postqiro, bankinnskot	222 246 861,16	59	171 346 683,21	53
SUM EIGEDELAR (linje 1+3)	1 886 378 831,70	100	1 756 478 232,51	100
EIGENKAPITAL				
BOKFØRT EIGENKAPITAL				
SUM BOKFØRT EIGENKAPITAL	-810 904 047,28	43	-775 261 708,25	44
Disposisjonsfond	-123 999 310,47	15	-129 090 573,89	17
Bundne Driftsfond	-42 408 954,94	5	-44 010 323,18	6
Ubundne investeringsfond	-1 798 365,80	0	-1 798 365,80	0
Bundne investeringsfond	-31 971,00	0	-31 971,00	0
Rekneskapsmessige mindreforbruk	-22 119 975,64	3	-18 758 520,91	2
Rekneskapsmessige meirforbruk	0,00	-	0,00	-
Udekka	0,00	-	0,00	-
Likviditetsreserve	0,00	-	0,00	-
Kapitalkonto	-625 161 883,45	77	-586 188 367,49	75
Prinsippavvik	4 616 414,02	-1	4 616 414,02	-1
GJELD	0,00	0	0,00	0
LANGSIKTIG GJELD	-996 748 900,00	53	-901 138 931,11	51
Pensjonsforplikting	-698 125 139,00	70	-654 084 948,00	73
Ihendehavarobliqasjonar	0,00	-	0,00	-
Sertifikatlån	0,00	-	0,00	-
Andre lån	-298 623 761,00	30	-247 053 983,11	27
KORTSIKTIG GJELD	-78 725 884,42	4	-80 077 593,15	5
Kassakreditt	0,00	-	0,00	-
Anna kortsiktig gjeld	-78 725 884,42	100	-80 077 593,15	100
Premieavvik	0,00	-	0,00	-
SUM GJELD OG BOKFØRT EIGENKAPITAL	-1 886 378 831,70	100	-1 756 478 232,51	100
MEMORIAKONTO				
Ubrukte lånemidlar	103 568 673,48		45 542 464,17	
Andre memoriakonti	0,00		0,00	
Motkonto for memoriakonti	-103 568 673,48		-45 542 464,17	
Sand 28.02.2017				
Øvwind Valen rådmann		Arnfinn Gundersen kommunekasserar		

NOTER TIL REKNESKAPEN 2016

Noter med krav i rekneskapsforskrift:

Note 1: Arbeidskapital

Note 2: Pensjoner

Note 3: Garantiansvar

Note 4: Fordringer og gjeld til kommunale føretak, bedrifter og samarbeid

Note 5: Aksjar og andeler i varig eie

Note 6: Avsetning og bruk av fond

Note 7: Kapitalkonto

Note 8: Sal av finansielle anleggsmidlar

Note 9: Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27

Andre noter iht. god kommunal regnskapsskikk (GKRS bestemte):

Note 10: Spesifikasjon av vesentlige poster i regnskapet

Note 11: Vesentlige transaksjonar

Note 12: Anleggsmidlar

Note 13: Investeringsoversikt

Note 14: Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar

Note 16: Langsiktig gjeld og avdrag

Note 18: Rekneskapsmessig meirforbruk/ mindre forbruk...

Note 20: Sjølvkostområde

Note 21: Antall årsverk og ytingar til leiende personar og revisor

Andre aktuelle noter:

Note 24: Utgiftsført estimert tap på krav

Note 25: Netto driftsresultat

Note 26: Organisering

Note 27: Rekneskapsprinsipp mm

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	25.04.17	10/17
Kommunestyret	09.05.17	

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	212	

SULDAL ELVERK KF – UTTALE TIL ÅRSREKNESKAPEN FOR 2016

Saksvedlegg:

1. Framlegg til uttale frå kontrollutvalet til rekneskapen 2016
2. Årsmelding 2016 m/rekneskap 2016 – berre utdrag er mangfoldeggjort
3. Revisjonsmelding for 2016, dagsett 18.04.17 - frå Rogaland Revisjon IKS
4. Årsoppgjørnotat 2016, dagsett 18.04.17 - frå Rogaland Revisjon IKS
5. Møtebok frå Elverkstyret 18.04.17 (blir ettersendt/lagt fram i møtet)

Saksorientering:

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunale føretak sin årsrekneskap blir revidert på ein trygg måte, og under her til ei kvar tid halda seg orientert om revisjonsarbeidet og sjå til at dette førgår i samsvar med dei vilkår som følgjer av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalet sine instruksar, eller avtalar med revisor.

Når kontrollutvalet har fått framlagt revisjonsmeldinga frå revisor, skal utvalet gje uttale om årsrekneskapen til føretaket før han blir handsama av kommunestyret.

Grunnlag for kontrollutvalet sin uttale

Grunnlaget for handsaminga i kontrollutvalet er den avlagde årsrekneskapen, revisjonsmeldinga og styret si årsmelding.

Styret si årsmelding og årsrekneskap med notar

Rekneskapen og årsmelding skal handsamast av styret i Suldal Elverk KF 18.04.17. Utskrift frå styret si handsaming blir ettersendt/lagt fram i møtet.

Rekneskapen for 2016 syner eit overskot på 11,5 millionar.

Årsmeldinga vil gjere nærare greie for resultatet og fordeling av dette på dei ulike avdelingane. Vidare merknader og forklaringar til rekneskapen går fram av årsmeldinga og notane til rekneskapen.

Generelt om innhaldet i ei revisormelding

Atterhald vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som påverkar revisor sin konklusjon på den totale rekneskapen. Presisering vert brukt når revisor ønskjer å gjera kommunestyret merksam på forhold som ikkje påverkar revisor sin konklusjon om rekneskapen totalt.

I årsoppgjersbrev kan revisor komme med merknader om forhold som er av ein slik karakter at han finner grunnlag for å kommentere det/de.

Innhaldet i revisor si melding og årsoppgjersnotat:

Revisor si revisjonsmelding (beretning) , årsoppgjersnotat følgjer vedlagt. Revisor har avlagt såkalla rein melding, dvs utan atterhald eller presiseringar.

Meldinga frå revisor dannar grunnlaget for om den oppfølginga kontrollutvalet eventuelt må foreta i medhald av føreskrifta § 8.

Kontrollutvalet har høve til å komme med kommentarar til særrekneskapen. Dersom kontrollutvalet ønskjer å komme med spesielle kommentarar til rekneskapen ut over framlegg til vedtak må desse innarbeidast i kontrollutvalet sitt vedtak.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Kontrollutvalet i Suldal vedtek uttale til særrekneskapen til Suldal KF 2016 slik den ligg føre / med desse endringane / tilleggga.....

Aksdal, 18.04.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

Til kommunestyret i Suldal

Kontrollutvalet sin uttale om Suldal Elverk sin årsrekneskap for 2016

Innleiing

Kontrollutvalet har i møte 25.04.17, sak 10/17 handsama Suldal Elverk sin særrekneskap for 2016.

Grunnlaget for uttalen

Grunnlaget for handsaminga har vore den avlagde særrekneskapen, revisjonsmeldinga, årsoppgjørssnotat og styret si årsmelding.

Kontrollutvalet sin uttale

Kontrollutvalet har merka seg at Suldal Elverk KF sin rekneskap for 2016 viser eit årsresultat på 11,5 mill. kr.

Under tilvising til utvalet si eigen gjennomgang av dokumenta og revisjonsmeldinga, meiner kontrollutvalet at årsrekneskapen totalt sett gjer eit forsvarleg uttrykk for resultatet av føretaket sin verksemd for 2016 og for føretaket si økonomiske stode pr. 31.12.16.

Kontrollutvalet i Suldal har ingen merknader til Suldal Elverk sin særrekneskap ut over det som går fram av revisor sitt årsoppgjørssnotat og revisjonsmeldinga.

Sand, 25.04.17

Vanja Ignjatic
Leiar av kontrollutvalet

Kopi: Formannskapet i Suldal

RESULTATREKNESKAP

SULDAL ELVERK KF

DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADAR	Note	2016	2015
Salsinntekt		98 665 883	87 266 033
Anna driftsinntekt		6 341 696	1 427 804
Sum driftsinntekter		105 007 579	88 693 837
Varekostnad		53 785 349	42 465 525
Lønskostnad	15	16 740 870	14 506 005
Avskrivning av driftsmiddel og immaterielle eigendeler	6	9 483 042	9 085 863
Nedskrivning av driftsmiddel og immaterielle eigendeler		0	397 869
Anna driftskostnad	16	11 567 934	12 857 595
Sum driftskostnader		91 577 194	79 312 857
Driftsresultat		13 430 385	9 380 980
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Renteinntekt frå foretak i samme konsern		318	0
Anna renteinntekt		84 737	79 108
Anna finansinntekt		0	249 126
Nedskrivning av finansielle eigendelar	20	0	-1 500 000
Anna rentekostnad		-233 504	-203 030
Anna finanskostnad		-562 728	-24 752
Resultat av finanspostar		-711 177	-1 399 547
Ordinært resultat før skattekostnad		12 719 208	7 981 433
Skattekostnad på ordinært resultat	14	1 190 632	-1 695 954
Ordinært resultat		11 528 576	9 677 387
Årsresultat		11 528 576	9 677 387
OVERFØRINGAR			
Avsett til utbyte		4 000 000	4 000 000
Avsett til annan eigenkapital		7 528 576	5 677 387
Sum overføringar		11 528 576	9 677 387

BALANSE

SULDAL ELVERK KF

EIGENDELAR	Note	2016	2015
ANLEGGSMIDDEL			
IMMATERIELLE EIGENDELAR			
Utsatt skattefordel	14	1 121 346	1 491 197
Sum immaterielle eigendelar		1 121 346	1 491 197
VARIGE DRIFTSMIDDEL			
Tomter, bygningar o.a. fast eigedom		169 155 238	165 486 547
Maskinar og anlegg		3 145 995	1 566 103
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr		3 466 254	4 236 207
Sum varige driftsmiddel	6	175 767 487	171 288 857
FINANSIELLE ANLEGGSMIDDEL			
Investeringar i aksjer og andeler	20	7 433 058	7 413 058
Kapitalinnskot KLP		1 325 376	1 194 793
Sum finansielle anleggsmiddel		8 758 434	8 607 851
Sum anleggsmiddel		185 647 267	181 387 905
OMLØPSMIDDEL			
Lager av varer og anna behaldning	4	4 568 636	4 359 818
FORDRINGAR			
Kundefordringar	17	26 061 174	25 242 572
Andre kortsiktige fordringar	17	165 332	954 521
Fordring mindreinntekt		0	158 750
Sum fordringar		26 226 506	26 355 844
INVESTERINGAR			
Plasseringar		2 953 182	4 353 463
Sum investeringar	18	2 953 182	4 353 463
Bankinnskot, kontantar o.l.	8	4 642 348	2 191 098
Sum omlaufsmiddel		38 390 672	37 260 222
Sum eigendelar		224 037 939	218 648 127

BALANSE

SULDAL ELVERK KF

EIGENKAPITAL OG GJELD	Note	2016	2015
INNSKOTEN EIGENKAPITAL			
OPPTENT EIGENKAPITAL			
Anna egenkapital	9	184 229 541	176 700 965
Sum opptent egenkapital		184 229 541	176 700 965
Sum egenkapital		184 229 541	176 700 965
GJELD			
AVSETNING FOR FORPLIKTINGAR			
Pensjonsforpliktingar	11	10 192 359	9 685 828
Andre avsetningar for forpliktingar	12	0	1 215 381
Sum avsetning for forpliktingar		10 192 359	10 901 209
ANNA LANGSIKTIG GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjonar		0	3 480 168
Leverandørgjeld	13	13 101 832	8 798 761
Betalbar skatt	14	823 049	246 294
Skuldig offentlege avgifter		8 817 082	10 337 527
Utbyte	10	4 000 000	4 000 000
Anna kortsiktig gjeld		2 874 077	4 183 203
Sum kortsiktig gjeld		29 616 040	31 045 954
Sum gjeld		39 808 399	41 947 163
Sum egenkapital og gjeld		224 037 939	218 648 127

Sand, _____ 2017
Styret i Suldal Elverk KF

Hans A. Eide
Styreleiar

Nina Østebø
Nestleiar

Berit Vestersjø
Styremedlem

Harald H. Løland
Styremedlem

Rolf Vidar Bersås
Styremedlem vald av tilsette

Tor Bjarne Smedsrud
Elverksjef

DIREKTE KONTANTSTRAUM

SULDAL ELVERK KF

	Note	2016	2015
KONTANTSTRAUMER FRÅ OPERASJONELLE AKTIVITETAR			
KONTANTSTRAUMER FRÅ INVESTERINGSAKTIVITETAR			
KONTANTSTRAUMER FRÅ FINANSIERINGSAKTIVITETAR			
-	Utbetalinger av utbyte	4 000 000	5 800 000
=	Netto kontantstraum frå finansieringsaktivitetar	-4 000 000	-5 800 000
=	Netto endring i kontantar og kontantekvivalentar	-4 000 000	-5 800 000
+	Beh. av kont. og kontantekvivalentar ved periodens byrjing	2 191 098	962 716
=	Beh. av kont. og kontantekvivalentar ved periodens slutt	-1 808 902	-4 837 284
1)Avstemming			
	Resultat før skattekostnad	12 719 208	7 981 433
+	Ordinære avskrivingar	9 483 042	9 085 863
+	Nedskriving anleggsmiddel	0	397 869
+/-	Endring i varelager	-208 818	620 718
+/-	Endring i kundefordringar	-818 602	-2 727 644
+/-	Endring i leverandørgjeld	4 303 071	457 143
+/-	Endring i andre tidsavgrensningsspostar	-20 731 177	-14 417 169
=	Netto kontantstraum frå operasjonelle aktivitetar	4 746 724	1 398 212

Vår saksbehandler:
Cicel T. AarrestadVår dato:
18.04.2017

Vår referanse:

Side:
1 av 3

Til Suldal kommunestyre

UAVHENGIG REVISORS BERETNING FOR SULDAL ELVERK KF FOR 2016**Uttalelse om revisjon av regnskapet***Konklusjon*

Vi har revidert regnskapet for Suldal Elverk KF som viser et årsoverskudd på kr **11 528 576**. Regnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, kontantstrømanalyse og noter til regnskapet, herunder en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende regnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende framstilling av den finansielle stillingen til Suldal Elverk KF per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsrapport, men inkluderer ikke regnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av regnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av regnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og regnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for regnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide regnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder

Postadresse:
Legårdsveien 78
4010 STAVANGERBesøksadresse:
Samme:
Epostadresse:
post@Rogaland-Revisjon.noTelefon:
40 00 52 00
Telefax:
51 53 40 03Bankkonto:
3201.35.38262Organisasjonsnr:
NO 887 052 832 MVA

for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på regnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i regnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt regnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av regnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i regnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av regnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om regnskapet er konsistente med regnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av regnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, 18.04.2017
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/
statsautorisert revisor

Vår saksbehandler:
Cicel T. Aarrestad

Vår dato:
18.4.2017

Vår referanse:

Side:
1 av 3

Til
Styret i Suldal Elverk KF

ÅRSOPPGJØRSNOTAT 2016

Innledning

Kommunelovens regler om tilsyn, kontroll og revisjon framgår av kommuneloven kapittel 12. Revisors oppgaver følger av loven § 78 og egen forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. og kan oppsummeres slik:

- ✓ Vurdere om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk
- ✓ Se etter at årsregnskap stemmer med budsjett eller andre gyldige vedtak
- ✓ Vurdere om opplysningene i årsberetningen er konsistente med årsregnskapet
- ✓ Vurdere om foretaket har oppfylt sine plikter mht. tilfredsstillende registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- ✓ Se etter at foretaket har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte
- ✓ Bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Eventuelle konstaterte misligheter skal straks meddeles kontrollutvalget.

Resultatene av regnskapsrevisjonen er rapportert i vår revisjonsberetning datert 18.4.2017.

Dette årsoppgjørnotatet gir en oppsummering av årets revisjon og knytter en del kommentarer til det framlagte årsregnskapet og årsmeldingen. Foretaket har ikke vært gjenstand for forvaltningsrevisjon i 2016.

Regnskapsavleggelsen og den økonomiske situasjonen

Regnskapet og årsberetningen er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk. Foretakets regnskap er en del av Suldal kommunes framlagte årsregnskap. Suldal Elverk skal avlegge sitt regnskap i samsvar med forskrift av 24.8.2006 om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale foretak. Selv om foretaket følger regnskapslovens krav, er det visse forhold som skal ivaretas etter de kommunale forskriftene. Blant annet har daglig leder etter forskriften § 4 rapporteringsplikt gjennom året til styret mht. økonomisk utvikling i forhold til budsjett. Fireårig handlings- og økonomiplan skal utarbeides og innlemmes i kommunens plan. Nødvendige budsjettjusteringer skal gjennomføres og rapporteres tertialvis til kommunestyret.

Årsregnskapet er fremlagt med et årsresultat på 11,5 mill. kr mot 9,7 mill. kr etter skatt året før. Det er også i 2016 foreslått et utbytte i tråd med eieres forventninger på 4 mill. kr, mens det øvrige overskudd er foreslått avsatt til fri egenkapital. Egenkapitalandelen er svært solid på 82 % mot 81 % i 2015.

Regnskapsrevisjon

Regnskapsrevisjonen er gjennomført i samsvar med kommuneloven med tilhørende forskrift og god kommunal revisjonsskikk, herunder internasjonale revisjonsstandarder – *International Standards on Auditing*.

Vurdering av intern kontroll og rutiner

Det overordnede ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen tilligger kommunestyret iht. kommuneloven § 76. Dette ansvaret er delegert til foretaket styre, jf. loven § 67. Daglig leder har det operative ansvaret, og skal sørge for at bokføringen skjer i samsvar med lov og forskrift, og at formuesforvaltningen er betryggende (kml. § 71 nr.2).

I løpet av året er alle hovedrutinene, som salg, kjøp og lønn, gjennomgått. Rutinene er forbedret i løpet av 2015 og 2016 på flere hold herunder områder revisjonen tidligere har påpekt som svake som lagertelling, anleggsregister og timeregistreringssystemet. Vi vil likevel peke på at foretaket har liten bemanning selv om denne er styrket med ny økonomisjef i 2016, og er således sårbar. I all hovedsak fremstår selskapets arbeidsdeling og internkontroll som hensiktsmessig. Det er god lederoppfølging av økonomi og resultater i foretaket, salgs-, innkjøps- og lønnsområdet fungerer i hovedsak tilfredsstillende. Avtalen med Sysco om regnskapsassistanse styrker etter vårt skjønn den interne kontroll.

Elverket har ryddet opp i anleggsmiddelregister i 2016, og er i ferd med å legge data inn i nytt elektronisk anleggsregister som er i overensstemmelse med økonomisystem.

Det er ikke avdekket vesentlige feil ved våre stikkprøver av kostnader i 2016. I hovedsak synes det å være god forståelse og praktisering av lov om offentlige anskaffelser. Ingen avvik ble avdekket i våre stikkprøvekontroller.

Kommentarer til årsregnskapet

Vi viser til bokføringsloven som setter krav til at alle balanseposter skal dokumenteres pr. 31.12. med mindre de er ubetydelige. For revisjon av årsregnskapet for 2016 har vi mottatt fullstendige avstemminger og vurderinger av bedre kvalitet enn tidligere.

Inntekter, utgifter og lønn synes i hovedsak fullstendige og korrekt periodisert. Lønn og lønnsrelaterte poster er avstemt mot offentlige oppgave, og øvrige utgifter er kontrollert med hensyn til realitet og korrekt bokføring. Varetesting er gjennomført i januar 2017, og gav kun en mindre justering i forhold til bokført.

Utestående fordringer utgjør kr 26,3 mill. pr 31.1.2016 hvorav ca. kr 14,5 mill. er eldre utestående fordringer. Elverket har gjennomgått fordringene pr. 31.12.16 og avsatt ytterligere kr 50 000 for påregnelig tap slik at tapsavsetning beløper seg til sum kr 150 000. Konstaterte tap i året er ca. kr 40 000. Etter vårt skjønn kan tapsavsetningen synes noe snau.

Tilskudd til varige driftsmidler blir fortsatt nettoført i stedet for å nytte bruttoprinsippet, som er en hovedregel etter NRS nr. 4 om offentlige tilskudd, hvor tilskuddet skal balanseføres som utsatt inntektsføring.

Misligheter

Revisor plikter i henhold til revisjonsforskriften § 4 å rapportere misligheter til kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen. Vi har i år ikke avdekket eller fått melding om at misligheter skal ha funnet sted.

Betingede forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Styrets leder og daglig leder har gjennom sine underskrifter på fullstendighetserklæring datert 28.3.2017, bekreftet at vi har fått tilgang til alle opplysninger som er relevante for årsregnskapet. Vi er ikke kjent med at det foreligger betingede forpliktelser eller hendelser etter balansedagen som får betydning for det avlagte årsregnskapet.

Konklusjon – revisjonsberetningen

Vi har gjennom vår revisjon oppnådd betryggende sikkerhet for at regnskapet ikke inneholder vesentlige feil. Gjennomgang av budsjettoppfølging, årsrapport og bokføringsrutiner har heller ikke avdekket vesentlige avvik. Vi avgir derfor en revisjonsberetning med positive konklusjoner på alle disse områdene.

Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalgsforskriften § 8 ansvaret for å påse at de merknader revisor har gjort, blir fulgt opp. Dette gjelder likevel ikke merknader vedrørende løpende forbedring og effektivisering av normal drift.

Med hilsen
Rogaland Revisjon IKS

Cicel T. Aarrestad
Revisjonsdirektør/statsautorisert revisor

Siv Øiesvold
Revisor

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	25.04.17	11/17

Saksansvarleg:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

TINGING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT – «INNSPARING, EFFEKTIVISERING OG FORENKLING»

Vedlegg: «Innsparing, effektivisering og forenkling» - prosjektmandat frå Rogaland Revisjon IKS av 10.04.17

Bakgrunn:

Ifølge forskrift om kontrollutval skal kommunen årleg bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande lover og reglar.

Utvalet gjorde følgjande vedtak i møtet 16.02.17, sak 04/17:

Suldal kontrollutval ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll av «Innsparing, effektivisering og forenkling» i neste møte.

Rogaland Revisjon IKS har med bakgrunn i dette vedtaket utarbeidd prosjektmandatet som er vedlagt saka.

I utkastet har revisor gjort greie for ulike sektorar som er aktuelle for eit slikt prosjekt. Revisjonen har identifisert to aktuelle område for prosjektet. Alternativ 1 – tek føre seg «Administrasjonskostnader» og Alternativ 2 – «Skule- spesialundervisning vs. tilpassa opplæring».

I prosjektmandatet er det skissert ulike problemstillingar knytt til kvart av alternativa.

Aktuelle problemstillingar for alternativ 1 – Administrasjonskostnader

- *Kvifor er skilnadene i administrasjonsutgifter så store mellom Sauda og Suldal?*
- *Kva har Sauda gjort for å få ned administrasjonsutgiftene dei siste åra?*
- *I kva for ein grad kan Suldal kommune forenkle og forbedre organisering, arbeidsprosesser og arbeidsmetodikk?*
- *I kva for ein grad kan kommunen forenkle og forbedre intern/ekstern samhandling?*
- *I kva for ein grad blir digitale verktøy og andre hjelpemiddel brukas på ein betre måte?*

Aktuelle problemstillinger for alternativ 2 – Skule-spesialundervisning vs. tilpassa opplæring

- *Kvifor brukar kommunen så mykje ressursar på spesialundervisning?*
- *Korleis blir den ordinære tilpassa opplæringa for dei øvrige elevane påverka av den høge ressursbruken til spesialundervisning?*
- *I kva for ein grad kan ein tilpassa/organisera undervisninga på betre og meir effektive måtar, slik at lærarressursane kjem fleire elevar til gode?*

Rogaland Revisjon IKS vil gjennomføra prosjektet i løpet av våren/sommaren, for venteleg å levera rapport hausten 2017. Prosjektet er kostnadsrekna til eit arbeidsforbruk på ca. 200 timar. Det er budsjettert med ei ramme for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll på inntil ca. 400 timar i 2017.

Kontrollutvalet kan komme med eigne innspel eller presiseringar til dei føreslåtte problemstillingane dersom utvalet ønskjer det.

SEKRETARIATET SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK:

Suldal kontrollutval tingar ein forvaltningsrevisjonsrapport om «Innsparing, effektivisering og forenkling» .

Utvalet ønskjer at prosjektet skal omhandle:

1. alternativ - Administrasjonskostnader eller
2. alternativ - Skule – spesialundervisning vs. tilpass opplæring.

Prosjektet tingast i samsvar vedlagte prosjektmandat/med dei endringane som kjem fram i møtet.

Oppdraget tingast frå Rogaland Revisjon IKS innanfor ei rame på 200 timar.

Aksdal, 18.04.17

Odd Gunnar Høie
Rådgjevar/utvalssekretær

 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 1 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

Bakgrunn

I førre møte bad Suldal kontrollutval Rogaland Revisjon IKS om å leggja fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjon av «*Innsparing, effektivisering og forenkling*».

Rogaland Revisjon har nyleg levert ein forvaltningsrevisjon om dette, innan pleie- og omsorgs-sektoren. Føremålet med dette prosjektet var å sjå nærare på tenestekvalitet og ressursbruk innan sektoren, finna dei viktigaste kostnadsdrivarane og blottleggja det effektiviseringspotensiale som fantes.

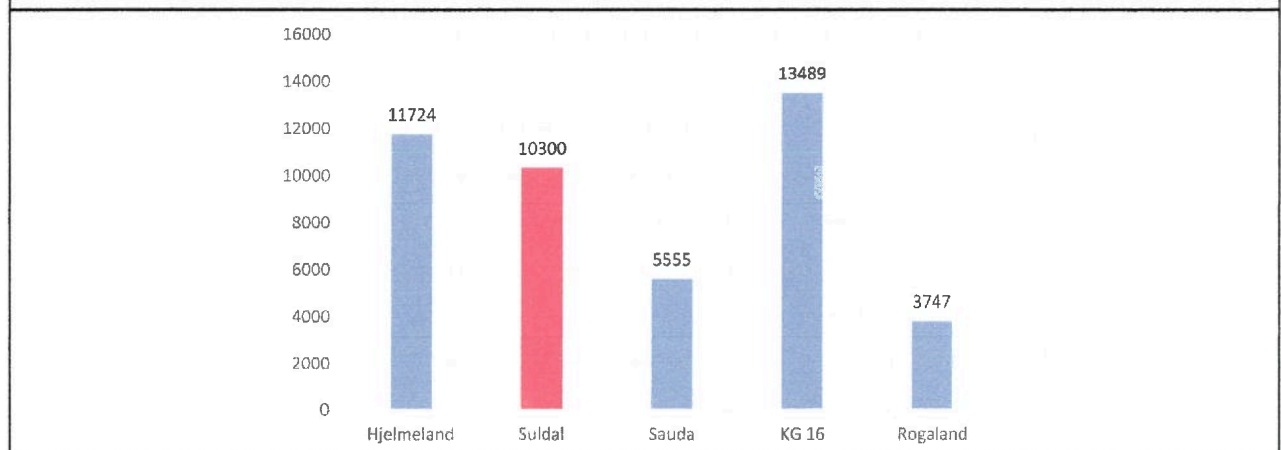
I eit nytt effektiviseringsprosjekt ville barnevernet i utgangspunktet kunne vore ein aktuell kandidat for nærare undersøking, ettersom barnevernet har hatt ei kraftig utgiftsauke dei siste åra. Men det er nylig vedteke at Suldal og Sauda skal ha eit felles samarbeid om barnevernstenesta, i eit vertskommunesamarbeid. Dette samarbeidet startar hausten 2017.

Det vil difor vera naturleg å vente med ein forvaltningsrevisjon av barnevernet.

Eit anna tema det har vore ei viss politisk diskusjon omkring, er kommunens administrasjonsutgifter. I figuren under samanliknar vi Suldal med nabokommunar, fylkessnittet og kommunegruppe 16.¹ Vi ser at Suldals utgifter er ein del lågare enn administrasjonskostnadane til kommunane i eigen kommunegruppe, mens dei er betydelig høgare enn fylkessnittet. Det bør presiserast at fylket består av ein del relativt store kommunar, med stordriftsfordelar som gjer at dei gjennomsnittlege administrasjonskostnadene er låge.

Men dersom vi samanliknar Suldal med nabokommunen Sauda, kan det sjå ut til at Suldal har eit betydeleg effektiviseringspotensial.

Figur 1 - Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb., konsern - 2016 (Kostra)

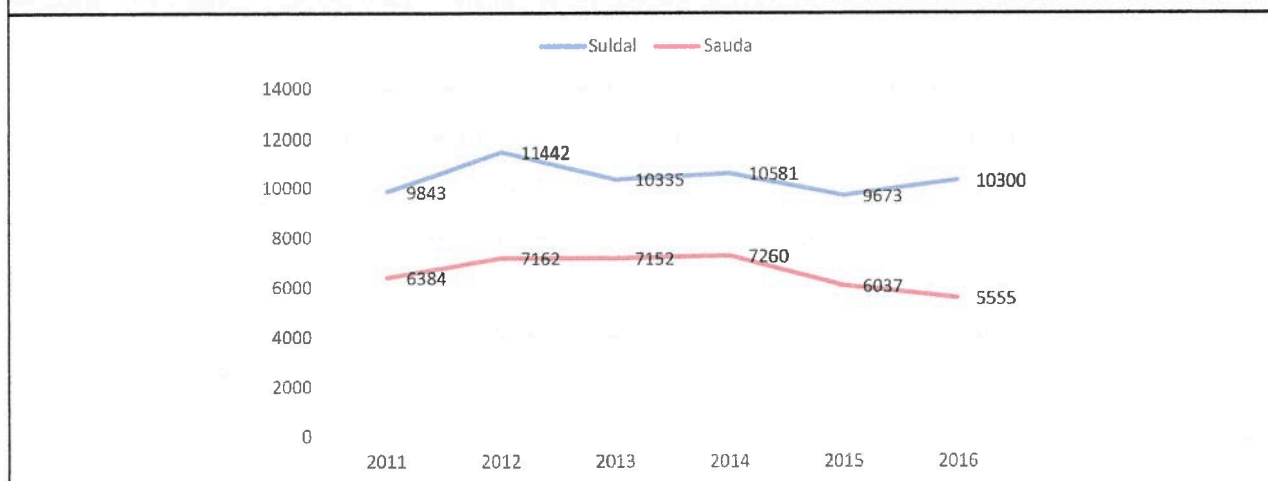

¹ Kommunen høyrer til kommunegruppe 16 i KOSTRA, som er dei ti kommunane i landet med høgast frie disponible inntekter pr. innbyggjar.

 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 2 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

I figuren under ser vi nærare på utgiftsutviklinga i dei to kommunane. Sidan 2012 har det har vore ein utgiftsreduksjon i begge kommunane, men reduksjonen har vore klart størst i Sauda, spesielt dei to siste åra.

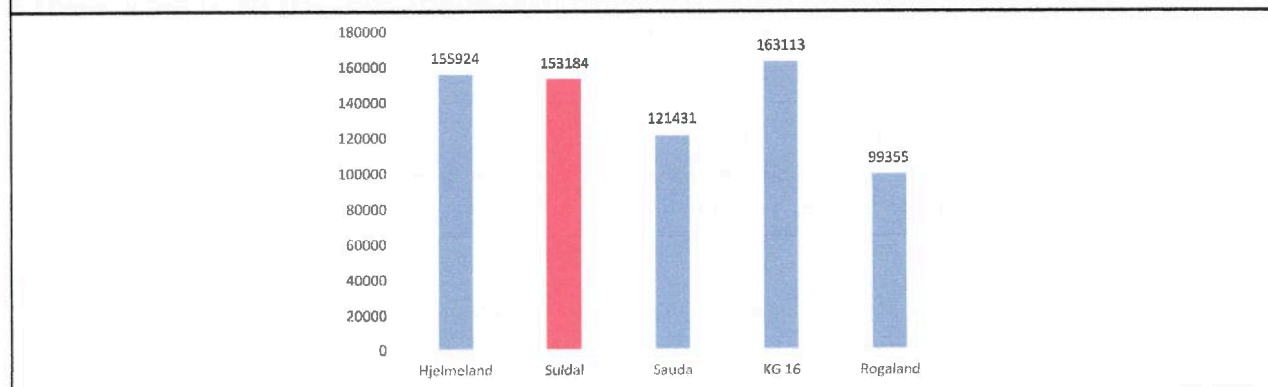
Figur 2 - Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb., konsern - utvikling (Kostra)

Eit eventuelt prosjekt ville kunne sjå nærare på kvifor forskjellane mellom kommunane er så store og på i kva grad Suldal kommune kan forenkle og forbedre organisering, arbeidsprosessar, arbeidsmetodikk og intern og ekstern samhandling. Eit døme på dette er i kva for ein grad digitale verktøy og hjelpemiddel blir brukt på ein god måte.

Ei anna moglegheit er å bruke skulesektoren som case. Kommunen har mykje høgare utgifter pr. skuleelev enn fylkessnittet og Suldal, men ligger noko lågare enn kommunegruppe 16. Suldal har fleire småskular. Vi illustrerer dette i figuren under.

Figur 3 - Netto driftsutgifter til grunnskolesektor, per innbygger 6-15, 2016 - KOSTRA

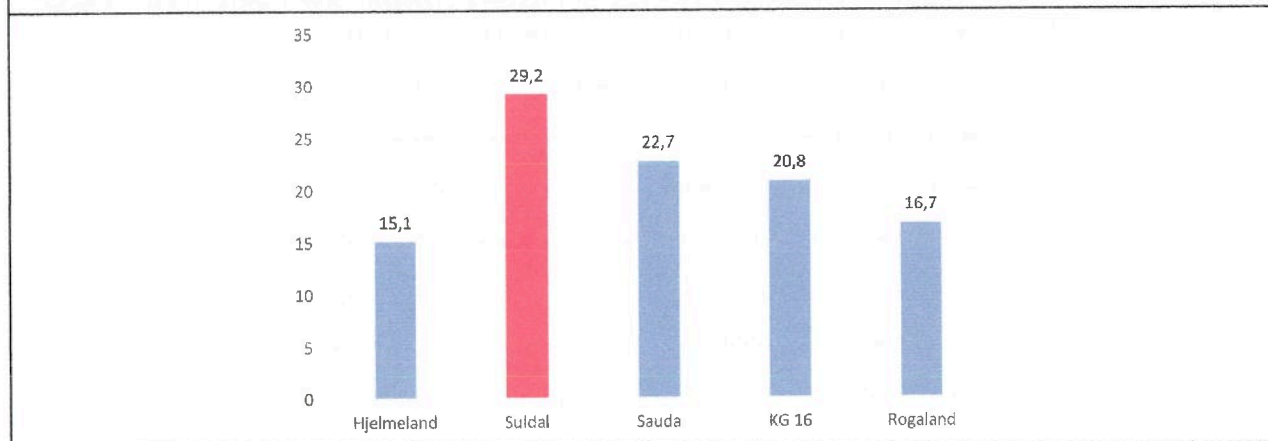
 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 3 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

Det største skillet mellom Suldal og dei andre kommunane finner vi langs spesialundervisnings-indikatoren. I 2016 er det i underkant av 9 prosent som har spesialundervisning i Suldal, noko som ikkje er spesielt høgt.

Men Suldal bruker mykje ressursar på spesialundervisninga:

- I 2013 brukte kommunen 15 prosent av undervisningstimane til spesialundervisning (8,8 prosent av elevene hadde spesialundervisning).
- Dette talet steg til 20 prosent året etter, 24 prosent i 2015 og 29 prosent i 2016, mens elevandelen med spesialundervisning var nokså lik (8,9 prosent)². Dette inneber at 70 prosent av undervisningstimane går med til resten av elevene (dvs. 91 prosent).
- Trass i relativt høg lærartettleik (10,1 elevar per lærar) bruker Suldal mykje ressursar på spesialundervisning
- Dei siste åra har lærartettleiken vore høgare på mellomtrinnet (5-7) enn på småskuletrinnet (1-4), til trass for at opplæringslova legg opp til ein særleg høg tettleik på småskuletrinnet. Ein mogleg årsak til dette er at mellomtrinnet dei siste åra har hatt den høgaste andelen elevar med spesialundervisning.

Figur 4 - Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt

Eit eventuelt skuleprosjekt vil kunne sjå nærare på kvifor så stor del av lærartimane går med til spesialundervisning, korleis dette påverkar den øvrige tilpassa opplæringa og i kva for ein grad ein kan organisere/tilpasse undervisninga på betre og meir effektive måtar, slik at lærarressursane kjem fleire elevar til gode.

² Tala frå 2016 er ureviderte tall som er publisert 15. mars. Dette gjeld både data frå skulene og data i samband med administrasjonsutgifter. Dei endelege tal publiserast 15. juni. Verken tala for administrasjonskostnader eller skuletala viser store avvik frå tidligare år, noko som kan vera ein indikasjon på at tala er korrekte.

 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 4 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

Formål og problemstillinger

I gjennomgangen har vi identifisert to moglege prosjekter som kan knytast opp til temaet *innsparing, effektivisering og forenkling*: 1) Administrasjonskostnader og 2) Skule – ressursbruk i samband med spesialundervisning og organisering/tilpassing av undervisninga.

Alternativ 1 - Administrasjonskostnader

Føremålet med dette prosjektet er bruke utgiftskartlegginga til å vurdere om organisering, arbeidsprosessar, arbeidsmetodikk eller intern/ekstern samhandling kan forenklast eller forbedrast.

Aktuelle problemstillinger

- Kvifor er skilnadene i administrasjonsutgifter så store mellom Sauda og Suldal?
- Kva har Sauda gjort for å få ned administrasjonsutgiftene dei siste åra?
- I kva for ein grad kan Suldal kommune forenkle og forbedre organisering, arbeidsprosessar og arbeidsmetodikk?
- I kva for ein grad kan kommunen forenkle og forbedre intern/ekstern samhandling?
- I kva for ein grad blir digitale verktøy og andre hjelpemiddel brukas på ein betre måte?

Dersom datamaterialet tilseier det, kan revisor føreta mindre justeringar av problemstillingane undervegs. Større endringar må avklarast med kontrollutvalet.

Revisjonskriterier

- [Kommuneloven](#) har som formål å legge til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.³
- Samanlikningar med andre kommunar (god praksis).

Prosjektet har ein utforskande eller undersøkjande tilnærming som ser på moglege forbedringar. Dette inneber at det ikkje finnast eit presist kart å navigere etter, dvs. at det ikkje finnes tydelege føringar for kva som er gode arbeidsprosessar, korleis digitale verktøy skal brukast osv. Vi bruker derfor kommunelovens generelle føring som utgangspunkt for prosjektet. Andre moglege revisjonskriterier kan vera samanlikningar med andre kommunar (til dømes Sauda), teori på feltet osv. Det endelege revisjonskriteriene blir utleda undervegs i prosjektet.

Alternativ 2 – Skole – spesialundervisning vs. tilpassa opplæring

Føremålet med dette prosjektet er å sjå nærare på ressursbruken i samband med spesialundervisning, korleis dette påverkar den ordinære tilpassa opplæring og i kva for ein grad ein kan organisere/tilpasse undervisninga på betre og meir effektive måtar.

³ LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), § 1. Lovens formål.

 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 5 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

Aktuelle problemstillinger

- Kvifor brukar kommunen så mykje ressursar på spesialundervisning?
- Korleis blir den ordinære tilpassa opplæringa for dei øvrige elevane påverka av den høge ressursbruken til spesialundervisning?
- I kva for ein grad kan ein tilpassa/organisera undervisninga på betre og meir effektive måtar, slik at lærarressursane kjem fleire elevar til gode?

Revisjonskriterier

- [Kommuneloven](#) har som formål å legge til rette for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser.⁴
- Opplæringslova § 1-3, *Tilpassa opplæring og tidleg innsats*
 - *Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat.*
 - *På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørge for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning*
- Samanlikningar med andre kommunar (god praksis).

I dei to første problemstillingane ser vi nærare på årsaker til høg ressursbruk til spesialundervisning og konsekvensane for dei øvrige elevane. Dette er undersøkjande problemstillinger som det ikkje finnst klare revisjonskriterier for.

Også dette prosjektet vil ha ein utforskande eller undersøkjande tilnærming som ser på moglege forbedringar. Dette inneber at det heller ikkje her finnst eit presist kart å navigere etter, dvs. at det ikkje finnes tydelege føringar for kva som er den beste måten å tilpassa/organisere undervisninga på. Opplæringslova gjer kommunane stor metodefridom her.

Også her bruker vi kommunelovens generelle føring som utgangspunkt for prosjektet. Andre moglege revisjonskriterier kan vera samanlikningar med andre kommunar, forskning på feltet osv. Dei endelege revisjonskriteriene blir utleda undervegs i prosjektet.

Metode

Uavhengig av prosjekt, vil tilnærminga basere seg på gjennomgang av relevante dokument og tal frå kommunen, forskning/teori på feltet, samt intervju med ei rekkje tilsette i kommunen.

I prosjektet som omhandlar administrasjonskostnadar vil det vera nødvendig å foreta ein ytterlegare avgrensing med omsyn til sektor/område som skal gjerast til grunnlag for nærare undersøking.

⁴ LOV-1992-09-25-107 *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)*, § 1. Lovens formål.

 Rogaland Revisjon IKS	Klientnr.:	Arkiv:
Oppdrag:	Utarbeidet dato/sign.: 10.04.17/skv	År: 2017
Enhet: Forvaltningsrevisjon	Gjennomgått dato/sign.:	Side: 6 av 6
Sak: Forenkling, forbedring og effektivisering		

I skuleprosjektet vil det vera aktuelt å intervjuet et utval representantar frå nokre av skulane.

Dersom Kontrollutvalet ønsker, vil Rogaland Revisjon kunne gje ei meir detaljert skildring av metode og avgrensing ved eit seinare høve, etter at utvalet har valt prosjekt.

Omfang

Prosjektet vert utarbeida under leiding av fagansvarleg forvaltningsrevisjon Bernt Mæland. Det vert lagt opp til tett samarbeid med representantar for kommunen.

Tidsanslag til prosjektplanlegging, kartlegging, analyse og rapportering er om lag 200 timer.